I чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНС: HEnderson 5-8740 Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVI. Ч. 168. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 1-го ВЕРЕСНЯ 1959 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, SEPTEMBER 1, 1959 No. 168. VOL. LXVI.

ПРЕЗИДЕНТ ПІДПИСАВ ЗАКОН ПРО ДОПОМОГУ ВЕТЕРАНАМ І ВІДКИНУВ ЗАКОНОПРОЄКТ ПРО ПУБЛІЧНІ РОБОТИ

Вашингтон. — З Білого Дому повідомляють, що президент Айзенгавер підписав дня 29-го серпня в Чекерсі в мешканні англійського прем'єра Гарольда Мекмиллена закон про допомогу воєнним ветеранам, які нездібні до праці внаслідок невоєнних випадків. Цей закон обов'язуватиме від 1-го липня 1960 року і буде коштувати державну скарбницю впродовж найближчих 40 років додатково майже 10 більйонів долярів. Закон дає право вдовам по ветеранах із другої світової війни і з Корейської війни діставати такі самі пенсії, як дістають вдови по ветеранах із першої світової війни, і це коштуватиме державну скарбницю від 1960 року до 2,000-го року 22 більйони долярів. Новий закон передбачає визначування пенсій ветеранам і їхнім родинам таким способом, що державна скарбниця заощадить до 2,000 року 12 більйонів долярів, бо пенсії вимірюватимуть згідно з потребою ветеранів. Загально думали, що Президент не підпише цього закону, бо він має такі пункти, проти яких уряд виступав. День перед тим, дня 28-го серпня, повідомлено з Білого Дому, що президент Айзенгавер, ще перед своїм виїздом до Европи поставив вето проти законопроєкту про публічні роботи, згідно з яким треба б видати на різні будови 1,200,000,000 долярів. Президент заявив у своєму супровідному письмі, що не міг підписати цього законопроєкту тому, що в ньому було аж 67 проєктів праць, які коштували б 800 мільйонів долярів в найближчих роках, а уряд передбачає тільки видатки на ті будови, які є вже зачаті. Конгрес зареагував на це заявою, що обидві його Палати старатимуться переголосувати це нове Президентове вето, гадаючи, що до цього знайдеться потрібна більшість двох третіх голосів. Цей законопроєкт започатковано було в Палаті, і тому вона вже в середу 2-го вересня буде над ним голосувати. Спікер Палати Сем Рейнбирн сказав, що цей законопроєкт, на його думку, є корисний і потрібний для країни, і тому всі вірять, що Палата переможе вето Айзенгавера. Не є вдоволені з того вета і республіканці: сенатор Томас Г. Кухель із Каліфорнії і конгресмен Бен Ф. Дженсон з Айови. Той законопроєкт має по кілька проєктів публічних робіт майже з кожного стейту. При ухвалюванні цього законопроєкту було в обох Палатах більше голосів як дві треті. Але це ще не означає, що є вже запевнена більшість при голосуванні при переможенні вета. Президент заявив, що він не підписав законопроєкту тільки тому, що в ньому є нові проєкти про будови, які в найближчих роках коштували б 800 мільйонів долярів. Ухвалений Конгресом законопроєкт в цьому фінансовому році є більший від урядового проєкту тільки на 30 мільйонів долярів. Коли б Конгрес відкинув з свого проєкту пункти про нові проєкти, то Президент підписав би його, і тому деякі члени Конгресу можуть не голосувати за скасування вета, хоч вони при прийнятті цього проєкту його підтримували.

Спільна американсько-канадійська команда протилетунської оборони

Головний Камандант Північно-Атлантійської протилетунської оборони генерал Лоренс Кютер заявив представникові агенції Юнайтед Пресс Інтернешенел, що закінчено початкову фазу реорганізації американсько-канадійської оборони. Згідно з цим оборонним пляном генерал Кютер перебирає в свої руки всю контролю над військами всіх родів зброї, які приділені до його команди. Збройні сили ЗДА мають бути керовані згідно з засадами, визначеними Об'єднаними Шефами Штабу через Континентальну Повітряну Команду. Окремий штаб буде під командою генерала Кютера. Також канадійські збройні сили королівського летунства є достосовані до єдиної команди ЗДА.

Індекс цін на фармерські продукти в серпні виносив 239

Вашингтон. — Департамент рільництва повідомляє, що індекс цін на фармерські продукти в серпні ц. р. становив 239 відсотків і був на один відсоток менший в порівнянні з липнем цього року, і на 139 відсотків більший в порівнянні з пересічними цінами з 1910-1914 років. В серпні минулого року цей індекс виносив 248%. Індекс цін на ті предмети, які фармери купують в серпні виносив 297%, в липні ц. р. — 298%, а в серпні 1958 року — 293%. В роках 1910-1914 він становив — 100. Від липня до серпня впали ціни на картоплю, рогату худобу і бавовну, але подорожчало молоко, свині і пшениця. Бушель пшениці в серпні коштував 1.75 дол., а в липні — 1.70 дол.; 100 фунтів живої свині — 14.00 дол. (13.30); 100 фунтів молока — 4.10 дол. (3.88); 100 фунтів картопель в серпні коштував — 1.82 дол. (в липні — 2.70); 100 фунтів воловини в серпні — 22.70 дол. (в липні — 23.-10); один фунт бавовни в серпні — 0.3328 дол. ((0.3405).

В АМЕРИЦІ

● **Провідник** демократичної більшости в Сенаті тексаський сенатор Линдон Б. Джансон 27 серпня відзначав 51ий рік здня свого народження і з того приводу сенатори обидвох партій говорили про його осяги. Провідник республіканської меншости в Сенаті сен. Еверест Дірксен сказав, що сен. Джансон переконав його в тому, що треба втратити 45 фунтів ваги для здоров'я. Промовляли ще сенатори Майк Мансфілд і Александер Вайлі, підкреслюючи заслуги Джансона.

● **Уряд здоров'я в Оттаві,** Канада, повідомляє, що цього року в тому місті зареєстровано 7 разів більше занедужань на паралітичне поліо як минулого року в тому самому часі. Протягом одного тижня на прикінці серпня було 102 випадки цієї недуги. Досі померло на поліо 41 особа, а в 1958 році в тому самому році смертних випадків було 7.

● **Жидівська** допомогова організація Юнайтед Джуїш Апіл оф Грейтер Ню Йорк зібрала цього року 26,400,000 долярів на допомогу 680,000 жидів, які живуть в 25 країнах світу. В цілих ЗДА мають зібрати 100 мільйонів долярів, а Ню Йорк дав 26,400,000 долярів, на 12 відсотків більше як минулого року. Визначні особи зібрали 3 мільйони долярів, ходячи від хати до хати.

● **27-го серпня** минуло 100 років з того дня, коли полковник Е. Л. Дрейк дістав нафту з шибу колон Тітусвіллу, Па., започаткувавши в цій країні так звану нафтову гарячку, яка потім поширилася в цілому світі. Численні нафтярі збагатилися, а полковник Дрейк помер в нужді.

ЮВІЛЕЙНИЙ РІК МАЗЕПИ ВІДЗНАЧЕНО НА СОЮЗІВЦІ ОКРЕМИМ ДНЕМ МАЗЕПИ

Союзівка, Кергонксон. — Цей Ювілейний Рік Мазепи, проголошений з нагоди 250-річчя виступу великого гетьмана України Івана Мазепи до бою проти Москви за волю і незалежність України, відзначено на цій оселі Українського Народного Союзу окремим Мазепинським Днем минулої суботи, 29-го серпня. На програму Дня Мазепи склалась мазепинська конференція перед полуднем та мазепинська академія ввечорі. В рямках конференції виступив з доповіддю про гетьмана Мазепу зокрема про його ролю в розвитку української культури відомий наш учений і один з найвидатніших знавців Мазепинської доби, голова Ювілейного Комітету Мазепи (ЮКОМА) проф. Володимир Січинський. Свою доповідь проф. Січинський ілюстрував фотознімками. Другий доповідач, без сумніву один з найкращих американських знавців української історії та української проблематики, автор багатьох книг на українські теми, включно з останньою працею „Іван Мазепа — гетьман України", проф. Кларенс Меннінг, що запізнився в дорозі з Массачуссетс, виголосив свою доповідь наступного дня, в неділю 30-го серпня. Темою його доповіді була роля Мазепи в історії України на тлі тогочасної міжнародної ситуації. Мазепинську конференцію, влаштовану старанням директора курсів Українознавства, що саме тепер відбуваються на Союзівці, проф. д-ра Василя Стецюка, відкрив коротким словом головний предідник УНСоюзу п. Дм. Галичин. Доповідей вислухали не тільки понад 60 учасників курсів, але також — і численні гості. Мазепинська академія була влаштована і виконана головно учасниками Курсів Українознавства, при гостинних виступах артиста українських сцен Ярослава Пінота - Рудакевича, що віддеклямував вірш Мазепи „Всі покою щире прагнуть", та 15-літнього віоленчеліста Доріяна Рудницького, що деб'ютував на Союзівці, виконавши ряд точок при фортепіяновому супроводі свого батька, відомого композитора д-ра Антона Рудницького. Із курсантів, крім збірних виступів, Зоя Лебедь виголосила вступне слово, Іванна Мартинюк виголосила реферат, О. Самофал, Реня Постолюк і Таня Дяків деклямували, а Леся Васьків, колишня „Міс Союзівка", відспівала сольо, при фортепіяновому супроводі п. Гентиша ряд пісень. Хором курсантів диригувала їхня учителька Галя Підручна, що разом з іншими учителями, проф. В. Стецюком і проф. Ів. Близнаком також приготовляла програму. Академію закінчено відспіванням „Ще не вмерла Україна".

На випадок атомової атаки мало б згинути 50 мільйонів людей

Вашингтон. — Спільна Конгресова Комісія Атомової Енергії предложила 30-го серпня жахливі передбачення про нищівну силу ворожої атомової атаки на ЗДА, якщо такий напад несподівано відбувся б. Комісія рекомендує, щоб американці звертали більшу увагу на будову протирадіяційних бомбосховищ і щоб вже раз розв'язали в цій країні проблему, хто є відповідальний за цю справу: федеральний уряд, стейтові леґіслятури чи окремі родини. Комісія оцінює, що несподівана атака спричинила б смерть 50 мільйонів осіб і поранила б коло 20 дальших мільйонів. Майже половина всіх американських мешкань була б знищена, або неможлива до замешкання з огляду на радіяцію. Ці жахливі втрати мали б бути під час такої ворожої атаки: ворог мав би скинути 263 водневі бомби на 224 метрополітальні і промислові райони. Ці бомби мали б силу 1,446 меґатонів (один меґатон має силу 1,000,000 тонн вибухового матеріялу ТНТ). Бомби мали б впасти на Ню Йорк, Шикаго, Бостон, Дітройт, Лос Анджелес, Филаделфію, Питсбург, Клівленд, Сан Франсіско, Ст. Луїс, Вашингтон, Атланта, Боффало, Сінсіннаті, Даллас, Гюстон, Кензас Сіті, Мілвокі, Ню Орлінс і Денвер. Крім того 2,500 меґатонів бомб експльодували б в інших місцях північної півкулі, головним чином на американські летунські бази закордоном. В цілому ворог мав би вжити 4,000 меґатонів нуклеарної сили, що рівняється силі вибухового матеріялу — 4,000,000,000 тонн. Розуміється, що все це обраховується тільки теоретично, що така можливість могла б настати. Звіт цей закликає будувати схоронища для всього населення, що мало б коштувати коло 20 більйонів долярів. У звіті стверджується, що водневo-атомова війна не знищила б життя на нашій землі, як дехто побоюється.

46,480,000 учнів і студентів в школах ЗДА

Вашингтон. — Комісар виховання ЗДА д-р Лоренс Дж. Дертік перед початком шкільного року повідомив громадянство цієї країни, що цього року має вписатися до всіх родів шкіл, від дитячого садка по університет, коло 46,-480,000 учнів і студентів. Це вже 15-ий черговий шкільний рік, в якому збільшується число учнів. Минулого року воно виносило 44,540,000, 10 років тому — 31,319,000; 20 років тому — 29,751,000; 30 років тому — 29,653,000.

Як бачимо, то число учнів збільшується тепер із швидким темпом, і ця обставина ще збільшує недостачу кваліфікованих учителів, яких в найближчому шкільному році бракуватиме 195,000, а в минулому році їх недоставало 182,000. Комісар виховання сказав, що цю недостачу вчителів, яких треба буде у вересні ц. р. 1,563,000, а є лише 1,368,000, — виповниться емеритованими силами, які схочуть повернутися до праці, і тими інструкторами, які будуть виконувати ролю вчителів, бо мають неповну учительську освіту.

Внаслідок цього браку вчительських сил треба буде допускати в деяких випадках переповнені кляси, а деколи скорочувати число лекцій.

Американці видали на харчі 79 більйонів долярів в 1958 році

Ню Йорк. — „Топікс Паблишінґ Ко." обрахувала, що американці в 1958 році видали на харчі майже 45.6 більйона долярів, майже 2.5 більйона долярів більше як в 1957 році. Це відноситься до витрат в харчових і нехарчових так званих супермаркетах і в харчових крамницях. Крім того вони видали 6.7 більйона долярів на лікарства. Взагалі на харчі видали американці в 1958 році понад 79 більйонів долярів, як це обрахував директор компанії „Топік" — Ричард Ф. Томлінсон, бо харчі купували ще збройні сили, ресторани і подібні крамниці, де можна споживати харчі. Ці поважні суми видали на харчування мешканці цієї країни в році господарської рецесії. Треба сюди врахувати і видатки на корми для котів і собак, папуг, канарків і т. п. та — на тютюн, які займають поважні рубрики в деяких родинах.

ПРЕЗ. АЙЗЕНГАВЕР ГОСТЕМ ЄЛИСАВЕТИ II

Під час своїх відвідин в Англії през. Айзенгавер перебував теж в резиденції королеви Єлисавети II на Барморальському Замку в Шотляндії. На фото (від ліва): през. Айзенгавер, королева Єлисавета II і князь Филип.

Аденауер у відповіді Хрущову підкреслює потребу роззброєння

Бонн. — Західньо-німецький канцлер Конрад Аденауер відповів в минулу неділю на ноту Хрущова з 18 серпня ц. р. На вступі Аденауер висловив здивування, що Хрущов оприлюднив свою ноту, зламавши таким чином узгіднений принцип, що персональні ноти не будуть оприлюднювані без обосторонньoго попереднього порозуміння. Після такого досить гострого вступу, нота Аденауера втримана у дуже поміркованому і примирливому тоні, що признав сам Хрущов. Аденауер рішуче спростовує постійні закиди збоку Хрущова, наче б Західня Німеччина проводила політику „реваншу". Аденауер не перечить, що може в німецькому народі є одиниці, які мріють про відродження гітлеризму й реванш, але — мовляв — це одиниці без найменшого впливу на хід німецьких державних справ і німецьку політику. Аденауер поклав натиск у своїй відповіді Хрущову на потребу перевести контрольоване міжнародне роззброєння, назвавши цю проблему центральною проблемою сучасного людства. Аденауер наполегливо переконував Хрущова, щоб відновити переговори про міжнародне роззброєння.

Совєти також продовжують час, в якому не вестимуть атомових спроб

Москва. — В минулу п'ятницю 28-го серпня ц. р. совєтський уряд проголосив деклярацію, в якій нав'язує до комунікату державного департаменту, що ЗДА рішили продовжити термін, в якому до кінця цього року не переводитимуть штучних атомових вибухів, як теж до заяви англійського уряду, що Англія стримається від атомових вибухів, поки переговори в цій справі між атомовими державами дають надію на успіх. У зв'язку з цим совєтська деклярація пригадує давнім пропаґандивним стилем, що Москва готова „в кожній хвилині" підписати міжнародний договір, який забороняв би всякі дальші атомові вибухи та що Совєтський Союз, ніби, змагав завжди до того, щоб заборонити атомову зброю і знищити існуючі її склади. Совєти пригадують свою заповідь з 31 березня мин. року про припинення власних атомових вибухів та заявляють, що не переводитимуть їх так довго, поки не робитимуть цього західні держави. Совєти знову скидають цілу вину за дотеперішню невдачу 10-місячної Женевської конференції над цією справою виключно на ЗДА й Англію, совєтських партнерів тієї конференції. Західні коментатори вбачають в совєтській заяві натяк, що коли б Франція перевела заповіджений нею штучний вибух атомової бомби на Сагарі, то Совєти негайно розпічнуть серію своїх дальших вибухів.

Де Ґоль натякає на признання Альжирові права самовизначення

Альжир. — Французький президент Шарль де Ґоль, промовляючи в минулу суботу в малому альжирському місті Тебесса, заявив, що „альжирці вирішать свою майбутність самі". Ту саму думку він виразив також іншими словами, але ніколи не вжив слова „самовизначення". Проте коментатори твердять, що де Ґоль думає проголосити згоду французького уряду на признання мешканцям Альжиру права самовизначення під умовою негайного військового перемир'я. У своїй промові в Тебессі де Ґоль поклав натиск, що „найперше, чого ми всі потребуємо, це мир". Де Ґоль ніби дістав згоду від реакційно настроєного французького старшинства в Альжирі на свою політику, бо водночас — в іншій промові він вказав на необхідність продовжувати збройні операції проти партизанів. Загально сподіваються, що де Ґоль, вернувшись до Парижу з своєї 4-денної подорожі по Альжирі для нарад з през. Айзенгавером, які почнуться в середу цього тижня, виявить свій плян щодо „ліберальної розв'язки" Альжирської проблеми, що його підтримали ЗДА й Англія. Мусульманський закордонно - революційний уряд Альжиру, покищо стримується від будь-яких заяв, щоб не ускладнити нимі ситуації. В минулу неділю де Ґоль прибуває з Альжиру до Парижу.

ХРУЩОВ ЗАПРОСИВ ШОЛОХОВА ДО СВОГО ПОЧЕТУ

Москва. — Нікіта Хрущов, вертаючись з тритижневої відпустки над Чорним морем до Москви, зупинився у рідному селі найвидатнішого сучасного російського письменника Міхаїла Шолохова Вешенская у Донеччині та запросив його поїхати з ним, Хрущовим, до Америки. При цій нагоді Хрущов виголосив коротку промову, що її передало московське радіо, з заявою, що його — Хрущова — бажанням є причинитись у своїх розмовах в ЗДА до „стоплення льоду" в теперішній міжнародній ситуації.

АЙЗЕНГАВЕР І МЕКМІЛЛЕН УСТІЙНЮЮТЬ ПОЛІТИКУ СУПРОТИ СССР

Лондон. — През. Айзенгавер продовжує в Англії свої відвідини, виповнені частинно товариськими обов'язками, частинно діловими політичними нарадами. Минулу п'ятницю Президент перевів на замку Бармораl в Шотляндії, як гість королеви Єлисавети. На найближчому до того замку летовищі Президента привітав чоловік королеви князь Филип, який товаришив Президентові в автомобільній подорожі до замку. Скрізь по дорозі Президента вітали місцеві мешканці. Перед в'їздом до замку назустріч Президентові вийшла королева з своєю сестрою Марґаритою. Преса схарактеризувала відвідини Президента в королеви, як радше родинно-приятельську, а не офіційно-церемонійну зустріч. Королева сама шоферувала, везучи Президента до своєї мами, королеви-матери Єлисавети в сусідньому замочку. Перед від'їздом Президент і королівська родина разом з дітьми королеви й князя Филипа позували до низки світлин. — Від минулої суботи Президент, вернувшись до Лондону, нараджувався з керівними державними мужами частинно в Лондоні, частинно у літній резиденції прем'єра Геролда Мекміллена в Чекерсі. На ширшій нараді англійський міністер закордонних справ Селвин Ллойд і державний секретар Крістіян Гертер звітували про вислід своїх нарад, що їх вони перевели в минулу п'ятницю, під час перебування Президента в Шотляндії. Тодішня нарада торкнулася таких справ: ситуації у Західньому Берліні, вислідів конференції міністрів закордонних справ у Женеві, стану переговорів у Женеві про припинення атомових вибухів, ситуації в Альжирі на фронті війни мусульманських націоналістів проти Франції, проблеми роззброєння, ситуації в Ляосі, де комуністи переводять зорганізовану ззовні пенетрацію і підривну акцію, та проблеми Північно-атлянтійського пакту і конечности його внутрішнього скріплення. У дальших нарадах переговорено ще ситуацію на Середньому і Далекому Сході, зокрема у зв'язку з відомостями про події на північному кордоні Індії у сутичках з комуно-китайськими військовими частинами. За пресовими інформаціями, Президент і Мекміллен ніби погодились, що щораз нові розмови з большевицькими верховодами перешкоджуватимуть Москві переводити безпосередні агресивні дії та ступнево будуть примушувати Москву до відступу. Президент ЗДА і прем'єр Англії ніби погоджуються так само, що щораз дальші персональні зустрічі та офіційні й туристичні подорожі примусять Москву до продукування щораз більшої кількости ужиткових предметів і що воно вплине на створювання в Совєтах примирливішої атмосфери. Президент і Мекміллен устійнюють засадничу політику супроти Совєтів, прийнявши засаду, що не можна поступатись в справах принципових, зате треба проявляти „гнучкість" в справах другорядних і тактичних. До принципових справ зараховано теж рішення — не вступати в ніякі переговори з Совєтами під погрозами й ультимативними совєтськими вимогами. Зосереджені в Лондоні журналісти англомовної та чужинецької преси нарікали перед пресовим референтом Президента Джіммі Гаґерті і речником англійського міністерства закордонних справ Пітером Гопом, що преса не дістає інформацій про мерітум нарад між Айзенгавером і Мекмілленом. Їм пояснили, що ці наради мають приватно-довірочний характер. — В минулу неділю Президент і прем'єр Мекміллен були на Богослужбі в англіканській церкві св. Петра і Павла в малому містечку Еллесборо біля Чекерсу. Перед церковцею, що поміщує 300 осіб, задовго перед появою обох державних мужів зібралось біля 2,000 осіб, що хотіли ввійти до церкви. —

Даляй Ляма звернувся до ОН за підтримкою для визвольної боротьби Тибету

Ню Делі. — Духовий провідник тибетського народу Далай Ляма, що після втечі перед комуністичним переслідуванням перебуває тепер в Індії, звернувся до Об'єднаних Націй і всіх некомуністичних держав світу із закликом підтримати Тибет в його боротьбі за „волю і справедливість". Прохаючи миролюбні народи світу усвідомити трагедію тибетського народу, Далай Ляма у своєму зверненні підкреслив, що йому не залишається нічого іншого, як тільки апелювати до ОН. Ситуація Тибету під окупацією комуністичного Китаю стає все більш нестерпною і погіршується так, що всіх терпінь тибетського народу не можна просто описати. Своє звернення надіслав Далай Лама до Ню Делі в запечатаному листі і його відкрито в присутності індійських і закордонних журналістів. Всі дотеперішні заклики в справі миру і справедливости для Тибету залишилися даремними і тому тепер, як заявив Далай Ляма у своєму зверненні, він примушений апелювати до Об'єднаних Націй. Звернення Далай Лями трактують в ОН, як започаткування відповідної акції в Раді Безпеки. Тибет не є членом ОН і тому не може внести свою власну справу на розгляд Ради Безпеки, але це може зробити кожна інша держава, що є членом ОН. Якщо б Рада Безпеки не погодилася взяти на розгляд справу Тибету, то існує можливість формальної передачі її на розгляд Генерального Зібрання ОН, —яке збереться дня 15-го вересня ц. р.

У СВІТІ

● **46-річний Юліюс Депфнер** з Берліну, наймолодший з-посеред усіх кардиналів, разом з трьома іншими духовниками-альпіністами, видряпався минулого тижня на Монт Блянк, найвищий шпиль в Альпах (на 15,781 стіп). Він дав себе пізнати тільки парохові сусіднього села. У 1922 році у виправі на Монт Блянк взяв участь кардинал Ратті, пізніший Папа Пій XI.

● **На Кипрі,** біля ґазолінової стації, на передмісті столиці Нікозії, в білий день два терористи на роверах застрелили турецького поліціянта. Це — перший того роду атентат від часу замирення на острові, що прийшло після підписання тридержавного договору про перетворення Кипру в окрему державу. Англійська адміністрація, яка покищо існує на острові, та керівники поліції перевели надзвичайні наради. Крайні націоналісти - терористи мають моральну підтримку в колишньому команданті підпілля, генералові Грівасові, який критикує названий договір.

● **У Будапешті** вперше від часу останньої війни в державних крамницях проголошено літній випродаж одягу за зниженими цінами. Хоч ціни обниженo на 20%—40%, мало осіб користає з цієї нагоди, бо мадяри не мають грошей.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$ 12.00	One year	$ 12.00
На пів року	6.25	Six months	6.25
На три місяці	3.25	Three months	3.25

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

РОЗМОВИ ПРО РОЗЗБРОЄННЯ

Минулого тижня державний департамент проголосив заяву, що ЗДА добровільно продовжують до кінця цього року своє рішення не переводити будь-яких нових вибухів ядрової зброї У зв'язку з Женевською конференцією, яка розпочалась в цій справі 31 жовтня минулого року в складі представників трьох атомових держав — ЗДА, Англії і СССР — ЗДА припинили були свої експерименти на один рік. Женевська конференція рішила в середу минулого тижня, 26-го серпня ц. р., перервати свої 10-місячні наради з уваги на заповіджені розмови між Айзенгавером і Хрущовим. Дотеперішня невдача цієї конференції стоїть у тісному зв'язку зноторійною опозицією Совєтів проти всякої міжнародно контролі, яка ґарантувала б, що підписаний договір не буде Совєтами знову потайки зламаний. Совєти постійно настоюють на проголошенні генеральної заборони атомової зброї та заборони дальших пробних вибухів, але противляться встановленню на території СССР контрольних пунктів з закордонними фахівцями. Загально сподіваються, що в розмовах між Президентом і Хрущовим викувана буде компромісова формула бодай в цій одній справі, посередньо зв'язаній з проблемою міжнародного збросння і роззброєння.

Майже одночасно американські кореспонденти, які супроводили Президента до Бонну, твердять, що канцлер Аденауер відступив від своєї давньої тези, згідно з якою роззброєння повинно тісно в'язатися з конструктивним розв'язуванням політичних проблем. Мовляв, збросння прийшло внаслідок загострення політичної ситуації, і тому роззброєння мусить проходити, як наслідок покращання тієї ситуації. Тепер, інформують, Аденауер прихиляється до погляду англійців, ба навіть погляду Геролда Стассена, керівника американської делеґації на Лондонській конференції для справ роззброєння, який вважав, що можна договорюватися про окремі стадії роззброєння незалежно від існуючих політичних розбіжностей, бо коли б удалось осягнути таке порозуміння навіть в незначній мірі, то воно відпружило б атмосферу і діяло б у користь полагоди й політичних спорів. Старий німецький канцлер ніби вважає, що справа міжнародного роззброєння — очевидно — не в цілості, а в якійсь частині — має більші шанси успіху в розмовах з Хрущовим, ніж будь-яка справа політичного характеру, яка Хрущова ще більше дратує.

Ось так усі познаки вказують, що головною темою розмов між Президентом і Хрущовим буде проблема міжнародного роззброєння. Сам Айзенгавер недвозначно натякнув на це на своїй пресовій конференції перед виїздом до Европи, вказавши на 41-більйоновий військовий бюджет ЗДА, як тягар, що його не можна нести в перманенції. Відомо, що Айзенгавер протягом свого урядування кількакратно виступав з ініціятивою в різних пунктах цієї величезної проблеми. Так, наприклад, він виступив із концепцією „відкритого неба" — такої свобідної контролі летунством, яка виключила б можливість таємної мобілізації і концентрації сил. Айзенгавер заініціював також Женевські переговори в справі забезпечення проти несподіваної атаки, — ці наради застрягли на безнадійній мертвій точці, не вийшовши за межі процедурального спору. Врешті Айзенгавер — твердять знавці відносин у Вашинґтоні — заперечує становище державної Комісії Атомової Енергії і деяких кіл Пентаґону, які наполягають на продовжуванні атомових експериментів.

През. Айзенгавер ставить проблему міжнародного роззброєння на перше місце в усій сучасній проблематиці, вважаючи, що йде тут „про людську расу". І тому, саме з уваги на таку велетенську проблему, він відсуває набік моменти персонального престижу, зв'язані з заповідженою подорожжю до Москви. Наставлення Айзенгавера на мир проявилося відразу після того, як його вибрано на Президента, подорожжю до Кореї і підписанням перемир'я. На своїй пресовій конференції у Бонні у мин. четвер він заявив, що не хоче „побрязкувати атомовими бомбами" і не вважає, що є в світі будь-хто настільки божевільний, що хотів би нової великої війни.

Можна сперечатись на тему, чи всі такі мирові зусилля, чи всі спроби дійти до порозуміння в справі міжнародного роззброєння матимуть тепер більший успіх, ніж вони його мали в періоді між двома світовими війнами на терені Ліґи Націй. Можна сперечатись, чи взагалі міжнародне роззброєння можливе при існуванні комунізму, як аґресивної міжнародної сили. Не вважаючи на різні погляди в цій справі, Д. Д. Айзенгавер перейде до всесвітньої історії, як державний муж, що дійсно хотів миру, опертого „на честі й справедливості", але знав, що не можна погоджуватись на мир — за всяку ціну.

МІЖ КАПІТОЛЕМ І БІЛИМ ДОМОМ...

МІНЛИВЕ ОБЛИЧЧЯ КОНҐРЕСУ ЗДА

Міняється обличчя американського Конґресу, а радше міняється барва обличчя конґресменів. Колись, ще до Громадянської війни, навіть у мрії не було іншого обличчя в Конґресі, як біле. Перемога півночі у цій війні і наступний період реконструкції змінили образ Конґресу на декілька років. У тому часі, внаслідок дискваліфікації великого числа білих „ребелів" і неначе для задокументування еманципації неґрів, ряд чорних конґресменів увійшло в Конґрес. Але не надовго. Як тільки федеральні війська уступили з південних стейтів і прийшла нормалізація, еманципаційна ідилія „проминула з вітром". Біла раса знову опанувала цілковито законодатні палати ЗДА. І так було аж до 1929 року. В Шикаґо, де неґритянське населення жило у великому скупченні, Оскар де Пріст, уроджений в Алабамі, виріс на провідника своїх расових братів. Його — першого неґра в новій добі — вибрали до Конґресу і потім перевибрали — від Республіканської партії — двічі, аж програв він у 1935 році. Але расовий бар'єр був проломаний. Тепер маємо чотирьох неґрів-членів Конґресу, всі в Палаті Репрезентантів. Сенат, до якого вибирають не по окремих виборчих округах, де можливі расові чи національні скупчення, а на поземі цілого стейту, ще досі вдержав непорушену білість облич.

Третя барва обличчя виявилась у Палаті Репрезентантів з виборів 1956 року. Це був Д. С. Савнд, демократ із Каліфорнії, уроджене́ць малого містечка Амрітсар в Індії, іміґрант. Савнд вірний син своєї раси: він закінчив університет в Індії, ступінь доктора осягнув у Каліфорнії. Він не тільки спритний бизнесмен, але й суспільний провідник та борець за права гіндусів у цій країні. В 1958 році був він вибраний удруге, і тепер ще його смагле обличчя вирізняється на тлі „блідих лиць" у конґресовій залі.

І ось тепер, коли екзотичні Гаваї стали п'ятдесятим стейтом ЗДА, два не-білі екзотичні обличчя появились в Капітолі. Острови ці вислали до Вашинґтону одного білого сенатора і одного „жовтого", тобто китайця, і одного члена Палати Репрезентантів теж „жовтого" — японця.

Про білого сенатора Лонґа мало що цікавого можна сказати. Народженець стейту Кензас, він, так як і інші представники Гаваїв, став „селф мейд" політиком, з професії він едукатор, і свого часу за Трумана, був республіканським губернатором Гаваїв. Легко було йому виграти місце в Сенаті. Куди цікавіша постать його товариша в Сенаті, республіканця Гірама Фонґа. Колись його батько примандрував з Китаю, щоб працювати на цукровій плянтації на Гаваях за 12 долярів місячно. Мав він одинадцятеро дітей. Один з них, Гірам, пішов шляхом, що зривав із традицією нужденного життя його родини. Працювати почав ще малим хлопцем (очевидно, як продавець газет), учився, змінював працю, знову вчився, закінчив університет на Гаваях і навіть відважився піти до правничої школи Гарварду. Вернувся додому без сотика, але заснував адвокатську спілку і почав іти вгору. Був політиком і бизнесменом. Тепер є президентом шести компаній і мільйонером. Він — перший сенатор ЗДА азійського походження і єдиний не-білий. Високий, сильної постави і вже сивавий на 52-му році життя.

Ден Кен Іноуей, якому всього лише 34 роки, також син іміґранта з Японії, демократ, перший японець в Конґресі. Він невеликий на зріст, з повним обличчям, без правої руки. Бо він — герой другої світової війни. В Італії у квітні 1945 року провадив свій відділ і, одчайдушно здобуваючи німецьке скорострільне гніздо, був важко поранений. Має п'ятнадцять воєнних відзначень. Але він теж визначився у приватному житті, здобув освіту в Гавайському та Вашинґтонському університетах, розвинув широку адвокатську практику і є активним політиком.

У понеділок 24 серпня і перший день конґресової сесії після проголошення Гаваїв стейтом американської Унії, трьох представників цього стейту офіційно введено в законодатні палати. Наперед обидва сенатори мали вирішити між собою дві справи. Тому, що в американській системі кожних два роки вибирають третину сенаторів, треба було рішити, котрий із нововибраних має служити шість, а котрий чотири роки. Також із двох вибраних сенаторів кожного стейту один має титул „сеньйора" (а з титулом і деякі привілеї). Тож треба було вирішити, кому надати цей титул. В обох питаннях допомагав жеребок, і в обох виграв китаєць Фонґ. Він — „сеньйор сенатор" із Гаваїв і він служитиме шість років. Мр. Лонґ, його товариш, за чотири роки мусітиме журитися новими виборами.

У святковому настрої, при повних залях і ґалеріях, сен. Джансон, демократичний провідник у Сенаті, узявши під руку, провів Лонґа, а провідник республіканців Дірксен — Фонґа традиційним походом від дверей залі до столу президента Сенату Ніксона. У Палаті Репрезентантів провідник демократів МкКормек так само провів м-ра Іноуея перед лице Сема Рейбирна. Після складення присяги обидві залі вчинили овацію своїм новим товаришам. Може тільки вітали нових товаришів, може демонстрували радість з приводу прийняття Гаваїв у ряд стейтів ЗДА, а може ще й, не думаючи про те, відзначали великий крок у кольоровій зміні обличчя американського Конґресу. Відтепер у ньому білі й чорні, китаєць, гіндус і японець.

Немає тільки червоношкірого представника, ориґінального американця — праамериканця, індіянина. Навіть Аляска, сорок дев'ятий стейт, ескімоські мешканці якого расові брати індіянина Північної Америки, не вибрали представника своєї раси до Конґресу. Але треба думати, що й це тільки питання часу. В кожному разі, монополія білої людини в американському Конґресі остаточно проломана.

юст

Олег Лисяк

КОЛИ ДОГОВОРЮВАЛИСЬ ГРАБІЖНИКИ

(В двадцяту річницю договору Сталін-Гітлер)

Увечері 22 серпня 1939 року з летовища Темпельгоф коло Берліну відлітають дві машини „Кондор" в напрямі на схід. Після короткої транзитної зупинки в Кеніґсберґу (тепер Калінін), ранком наступного дня машини летять далі на Москву.

На московському аеродромі машини вітають лише заступник наркома зовнішніх справ (назва „міністер" була ще тоді виклята в СССР) Потьомкін і шеф протоколу Барков. Міністра, чи пак наркома, Молотова не видно, себто зустріч не дуже велична. Побіч багатьох прапорів із серпом і молотом, видніє один малий прапор із свастикою...

З літака висідає міністер закордонних справ Третього Райху, Иоахім фон Ріббентроп із своїм почетом. Він прибув у ці гарячі дні пам'ятного серпня 1939 року, коли преса цілого світу била на сполох („п'ять хвилин перед дванадцятою".), щоб виторгувати прихильність Совєтів у неминучому конфлікті, забезпечити собі їх допомогу. За яку ціну?

Його конкуренти вже тут. Делеґати Англії і Франції вже деякий час намагаються договоритися із Сталіним. Вони не були ще тоді щедрі у відданні комуністам чужих територій. Це прийде щойно пізніше, наприкінці війни.

Гітлер, а радше його посланець, швидко добився успіху. За 24 години справа мусіла бути полагоджена. Щораз більше жадав Сталін, щораз більше продавали німці чужих територій. Німці погоджувались на лінію Двини. В останній хвилині Сталін зажадав, як додатку за укладення пакту неаґресії з Німеччиною, ще й латвійських пристаней. Це вже було забагато, як для самого Ріббентропа, це вже мусів вирішити „фюрер".

Шифрована телеграма несеться етером на Оберзальцберґ, за дві години приходить відповідь, яка має вирішити долю мільйонів. Це було одне слово: „Так".

Повний радости, рушає Ріббентроп із почетом до Кремлю. В скромному кабінеті з темними магоневими меблями зустрічають німців Сталін і Молотов. Певний успіху, простягає Ріббентроп руку до свого партнера: „Все полагоджене, фюрер каже: „Так". Згода, нарешті ми договорились!"

Щось наче дріж проходить через обличчя кремлівського диктатора. Не відразу вдаряє Сталін своєю рукою у простягнену руку гітлерівського посланця. Він ніби переживає внутрішній жах. Але це швидко минає, руки партнерів зустрічаються. Блимають світла фоторепортерів, пакт між Німеччиною і СССР підписано. Друга світова війна може починатися!

Декілька років пізніше, за посередництвом совєтської амбасадорки в Стокгольмі, товаришки Коллонтай, через другого посередника, що намагався звести ще раз докупи двох колишніх друзів, Сталіна і Гітлера, довідався представник Ріббентропа, — д-р П. фон Кляйст, який у серпні 1939 року був свідком торгів „Ріббентроп-Сталін" і зауважив реакцію московського диктатора на великодушні пожертви територій Гітлером — що власне було причиною несподіваного відруху Сталіна.

„Коли Сталін виявив недовір'я, Ріббентроп почав додавати й додавати. Це зробило східнього диктатора ще більше недовірливим, і він почав жадати щораз більше. Ріббентроп погоджувався на все. Коли, після останньої позитивної відповіді Гітлера, Ріббентроп повернувся по короткому часі з простягненою рукою — Сталін не обняв його радісно (як того, до речі, райхсміністер міг сподіватися!), але якраз навпаки. Він просто злякався, і досить довго тривало, покн він зміг відтягнути себе до звичайної „дипломатичної" постави. Після відходу німців з Кремлю, Сталін сказав до Молотова:

— Це було виповідження війни Росії Німеччиною...

Сталін знав, що кожний контраґент, який без труду віддає щонебудь, чекатиме на „слушний" час, щоб відібрати віддане. Знав це він і знав це його контраґент з 24 серпня 1939 року, Гітлер. У 1939 році Німеччина, яка хотіла забезпечити собі запілля, віддавала з легкої руки цілі території чужих держав Сталінові, сподіваючись виграти на цьому опісля.

Три контраґенти московських договорів з серпня 1939 року вже не живуть. Найскорше загинув Гітлер, що покінчив самогубством. Другим пішов його посланець Иоахім фон Ріббентроп, що його повісили в Нюрнберґу. Третій зійшов з цього світу Сталін — четвертий партнер Молотов, — з ласки теперішнього кремлівського диктатора, Хрущова, доживає віку у далекому Улан Баторі, в Монголії.

А світ за цих двадцять років, що минули від серпня 1939 року ,багато не змінився.

Науковець домагається вивчати океани для кращої оборони ЗДА

Вашинґтон. — Океанограф Єйльського університету професор д-р Гордон А. Райлі зізнавав в Науковій і Астрономічній Комісії в Палаті Репрезентантів і домагався негайного широкого вивчення океанів, бо це є потрібне для оборони Америки і для кращого розуміння погоди. Знання океанів та їхнього дна є потрібне для повного використання атомових підводних човнів, які тепер будуться для поборювання ворога атомовими ракетами, випущеними з-під води. Краще знання моря може дати ключ до віднаходження ворожих підводних човнів. Воно буде корисне для розуміння явищ погоди. Ця комісія, яку очолює конґресмен-демократ Овертон Брукс, веде переслухання, щоб ухвалити фонди з державної скарбниці на океанічні студії і на стипендії для тих студентів, які вивчають океанографію.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ У СПРАВІ ВІДВІДИН ХРУЩОВА В АМЕРИЦІ

МАЙБУТНІЙ ПРИЇЗД ВСЕСОЮЗНОГО ДИКТАТОРА

Загалом взявши, цей факт не приносить чести тим, що такого гостя запрошують та збираються його чемно та може ще й тепло приймати. Виправдання немає і не може бути.

Десятки мільйонів людей, що творять більшість сьогоднішньої Московської імперії (москалі є там в меншості, а крім того вони з Кремлем в більшій чи меншій мірі симпатизують) з затаєним духом в останньому часі звернули свої уповання в бік ЗДА. Почули ж бо вони про недавнє проклямування Тижня Поневолених Народів. Але не встиг ще на тій проклямації висохнути атрамент президентського підпису, як Америка запросила в гості голову совєтської держави. Запрошення це власне найболючіше б'є по поневолених Москвою неросійських народах, бо підносить Нікіту на висоти, про які він лише мріяв.

Нас не цікавлять різні хитромудрі вияснювання та доказування, що, мовляв, це є лише чемностеве запрошення, яке ніби Америку ні до чого не зобов'язує. Вибілювачі цього нефортунного кроку влади ЗДА були б ближче до дійсности, коли б вони одним духом признали, що і виголошення проклямації про Тиждень Поневолених Націй Америку ні до чого не зобов'язує...

Подивімся ближче — як ми, українці, мали б до тих відвідин поставитись і в який спосіб реаґувати. Демонстрації? Плякати? Дзвони?.. Кого і в чому це все мало б переконати? Нас, що переконувань не потребуємо, чи незацікавлених ні нами, ні подіями американців? Шкода намаги!

Тим, що в переконування ймуть віру, пригадаймо, факти з недавнього минулого:

1. У рр. 1917, 1918, 1919 та 1920 можливо було переконати 95% твердо інертного населення України, що Москва в Україну несе разом з національним поневоленням ще й неймовірний гніт під кожним оглядом?

2. У рр. 1920-1939 чи можливо було всіх 100% галицьких українців переконати, що післяверсальська Польща з її пацифікаціями є явище переходове? Що небезпечне вороже гніздо знаходиться не у Варшаві, а в Москві?

3. У рр. 1939-1945 чи можливо було хоч одного чеха переконати в тому, що Гітлер з його третім Райхом є явище жахливе, але й не менш жахливе „визволення", що сунеться з Москви?

Пробував хтось у цих трьох випадках переконувати нахилених до симпатій з Москвою?

Я пробував багато разів і на багатьох місцях, а особливо в точках 1-ій і 3-ій. Результат — зеро.

Саме так і ніяк інакше є і з американцями: ніякі демонстрації наші, ніякі бігання з плякатами біля будинку ОН в Ню Йорку і подібне їх не переконають. Їм хочеться вірити, що Москва є така, як сама себе в пропаґанді малює. Хочеться зажмурити очі на непривабливу дійсність та вірити у байки, що ними цілий світ сьогодні Москвою частується.

Не анонім, але

Григорій Маслівець
Лос Анджелес, Каліф.

ВИКОРИСТАТИ ВІДВІДИНИ ХРУЩОВА

Перечитую кожного дня листи читачів „Свободи" в справі відвідин Хрущова в Америці і бачу, що писані вони здебільша кров'ю серця. Не можуть українці забути всіх тих злочинів, які доконала царська і совєтська Росія на українському народі. Тож і з нагоди цих відвідин теперішнього диктатора бажаємо нагадати світові про ці злочини і запротестувати проти них, звертаючи при цьому увагу на слушні домагання українського народу до повної державної незалежности. Але державна незалежність, стосунки між народами і сама візита Хрущова — це політика, а політика керується лише розумом, а не серцем. Тому з увагою прийняв я виступ д-ра Петра Білинського із Сан Франсіско, Каліфорнія, надрукований у ч. 164 „Свободи" за 26 серпня. Справді, наші виступи не відвернуть приїзду Хрущова до ЗДА і не матимуть великого впливу на їх перебіг. Американський уряд і сам Президент Айзенгавер не такі вже наївні, щоб не знали, хто такий Хрущов, що собою являє Совєтський Союз, і напевно Хрущову не обманути ні Президента, ні уряду. Відвідини у ЗДА — це справа політики ЗДА, і вони напевно не припадкові. Я не конче хочу підтримувати д-ра Білинського, щоб не організувати протестаційних манїфестацій. Маніфестації можуть бути. Але вони не сміють бути ціллю, якщо мають мати політичну вартість у цій — пар екселянс — політичній події. Маніфестації мусять бути засобом якихось політичних домагань. І тут, на мою думку, потрібно, щоб Президент і Голова УККА в більшій делеґації відвідали Президента Айзенгавера ще перед приїздом Хрущова і вручили йому короткий, але вимовний меморіял від американських українців. Ми знаємо, що президент Айзенгавер уважно обговорює проблеми, які будуть темою розмов з Хрущовим, із своїм кабінетом, із визначними американськими діячами. Що більше, президент Айзенгавер виїхав до Европи, щоб відбути розмови з керманичами великих держав. Який же політичний успіх українців був би в тому, коли б перед розмовами з Хрущовим Президент вислухав також американських українців і потім у розмові з диктатором бодай одним реченням порушив якусь із українських проблем. А проблем може бути багато. Зразу треба б було відректись від далекосяжних домагань, як наприклад, переведення вільних виборів в Україні під протекторатом Об'єднаних Націй. Бо такої проблеми й не порушить Президент, і вона не підходить для „товариської" розмови (а такий характер мусять мати розмови з Хрущовим). Але можна висунути такі проблеми, які допомогли б нашим братам в Україні дістати полегші, наприклад, у справі українського шкільництва, українського друкованого слова чи навіть церковного життя. Що більше, можна було б навіть домагатися вручення петиції самому Хрущову в таких справах, як переселення, допомоги рідним в Україні і на засланні чи теж контакт з родинами. Відомо, що є багато переселенчих справ, які не мають виглядів на полагодження, бо совєтські власті не дають змоги виїхати аплікантам із Совєтського Союзу. Є багато батьків, які мають своїх дітей у Совєтському Союзі і бажають їх дістати сюди. Є багато дітей, які вже є громадянами Америки і які роками стараються переселити сюди своїх батьків, що залишились на рідних землях. Всі ці справи безвиглядні, бо совєтський уряд проти еміґрації. Та можливо, що петиція, вручена при нагоді відвідин, могла б проломити кригу, і совєтський уряд дав би згоду на видачу пашпортів для тих родин.

Повторюю, маніфестації можуть бути. Можна пригадати великий штучний голод, арешти і нищення України. Але чи ж Хрущов про це не знає? Чи не знає про це і американський уряд вже завдяки всім тим урядовим зізнанням перед конґресовими комісіями? Тож і всі демонстрації повинні бути не ціллю, а засобом. А ціллю має бути політична проблема, яку провідники УККА повинні опрацювати і вручити нашому Президентові.

Остап Тарнавський
Филаделфія

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками 22-мільйонового майна організації!

Армандо Палясіо Вальдес

ХОСЕ

Повість

З еспанської мови переклав: Богдан І. Лончина

(21)

— Для роду Мейрів нема нічого неможливого, — відповів шляхтич з ще більшою повагою.

Хосе з трудом стримався, щоб не всміхнутись.

— Коли котромусь з Мейрів щось влізе в голову, — продовжував шляхтич, — тоді горе всім... Візьми це — додав він раптом, витягаючи з кишені пакуночок. Тут маєш десять тисяч реалів. Купи собі судно, а решту залиши на мій рахунок.

Вражений н е с подіванкою моряк не смів простягнути руки.

— Бери, кажу тобі, бери! Купи собі судно і — до праці.

Хосе взяв пакунок, розгорнув його і ще більше здивувався, коли побачив золоті монети. Дон Фернандо, гордо всміхаючись, продовжував:

— Тепер перейдімо до іншої справи. Скажи мені, скільки років має Еліса?

— Двадцять.

— Знаменито! На другий місяць скажу тобі, що маєш робити. Тим часом уважай, щоб ніхто не довідався про твою любов... Зберігай усе в таємниці і будь обережний.

Дон Фернандо говорив так авторитетно і так високо підносив брови, що, не зважаючи на свою маленьку, згорблену постать, викликав у моряка пошану. Він повірив у таємничу й непереможну силу роду Мейрів.

— Ще одна справа... Чи ти можеш покористуватися судном цієї ночі?

— Яким судном? Мого капітана?

— Так.

—Щоб кудись поїхати?

— На прогулянку.

— Якщо тільки на те...

— Отже, о дванадцятій годині ночі прийди до моєї хати. Мені треба твоєї помочі в одній справі, про яку пізніше довідаєшся... А тепер вертайся додому!

Збентежений до найвищого ступеня залишив моряк сеньйора Де Мейру. По дорозі додому він цілий час думав про те, яким чином могли ті гроші попасти в руки зубожілого шляхтича. Він рішив не користуватися ними, поки не вияснить цього.

Загадки ,зокрема загадки, зв'язані з грішми, мають на селі дуже коротке життя. Не минуло й двох годин, як стало відомим, що дон Фернандо продав попереднього дня свій дім донові Анаклєтові, що потребував його на фабрику маринованої риби. Сеньйор Де Мейра заставив його вже давно в одного купця з Пеняскоси за дев'ять тисяч реалів. Дон Анаклєто заплатив цю суму, а крім того дав йому ще чотирнадцять тисяч.

Довідавшись про все це, Хосе рішив віддати гроші шляхетному добродієві, як тільки побачить його. Він уважав за неможливе прийняти гроші, що їх так потребував їхній власник, хоч би й у формі позички. Проте, він докраю зацікавився тією таємничою нічною зустріччю і нетерпеливо чекав на призначену годину.

Поки ще міський годинник вибив дванадцяту, Хосе спрямував свої кроки в напрямі до палацу Мейрів. Застукав у трухляві двері і за хвилину побачив самого дона Фернанда.

— Ти точний, Хосе. Чи судно на воді?

— Так, сеньйоре!

— Отже, ходи сюди й допоможи мені дещо занести.

Дон Фернандо показав йому при світлі каганця подібну до скрині річ, що лежала у передпокої, загорнена куснем вітрила та обв'язана шнуром.

— Вона дуже важка, остерігаю тебе наперед.

І справді занести її на плечах було неможливо.

— Чи не було б краще потягнути її поволі на берег, дон Фернандо?

— Як вважаєш.

І вони потягли ту скриню з хати. Дон Фернандо загасив каганець і замкнув двері. Він був мовчазний і сумний. Хосе достосувався до його настрою і теж мовчав, хоч дуже хотів довідатись, що містилося в тій преважкій скрині.

Треба було покласти дві щогли з берега до судна, щоб по них посунути скриню й поставити її на поклад. Опісля вони самі ввійшли в судно і рушили так тихо, як тільки було можливо.

Ніч була місячна, гарна. Море — спокійне й тихе, як озеро. Повітря — тепле, як уліті. Хосе узяв обидва весла проти волі шляхтича, який намірився був узяти одно, і, обережно загрібаючи воду, повів судно.

Сеньйор Де Мейра сидів на кормі такий же тихий і мовчазний, як і тоді, коли вони вийшли з хати. Хосе, ритмічно веслуючи, обсервував його з зацікавленням. Коли поминули ріг Ель Куерно, дон Фернандо підвівся.

— Досить, Хосе.

Моряк перестав веслувати.

— Поможи мені кинути цю річ у воду.

Хосе узявся помагати, щораз більше бажаючи розкрити ту дивну таємницю.

— Припускаю, що це хіба не гроші те, що ви хочете кинути в воду?

Дон Фернандо, що вже присів, збираючись піднести тягар, встав і промовив тихим голосом:

— Ні, це не гроші... Це щось цінніше від грошей... Я забув, що ти маєш право знати, що це таке, зробивши мені прислугу.

— Я цього не питав з такою думкою, дон Фернандо. Мені зовсім неважно знати, що там всередині.

— Розв'яжи!

— Дон Фернандо, я не хочу, щоб ви подумали...

— Розв'яжи, кажу тобі! — повторив сеньйор Де Мейра рішучим тоном.

Хосе розгорнув куснї вітрила, що закривали таємничу річ. Це було ніщо інше, як кам'яна брила, витесана не дуже то по-мистецьки.

— Що це? — запитав здивовано.

Поволі, глухим голосом дон Фернадо відповів:

— Герб роду Мейрів.

Після того запала мовчанка. Хосе пильно дивився на шляхтича, очікуючи вияснення, але той не поспішав давати його. Склавши руки навхрест на грудях і похилившись, він дивився, не моргаючи, на камінь. Нарешті сказав тихим, тремтливим голосом:

— Я продав свій дім дон Анаклєтові, бо скоріше чи пізніше я помру... і яка різниця, чи він опиниться в чужих руках перед тим чи після того... Але я продав його під умовою, що заберу з нього герб... Уже кілька днів працював я ночами над тим, щоб відірвати камінь від муру... Це мені вдалося...

Дон Фернандо замовк, і Хосе подумав, що він може тепер запитатись:

— А для чого ви кидаєте його в воду?

Старенький шляхтич глянув на нього з обуренням.

— Чоловіче н е р озумний! Чи ти вважаєш, щоб герб славного роду Мейрів міг залишитися на фабриці маринованої риби?

І, нагло заспокоївшись, додав:

— Глянь на цей герб... Від п'ятнадцятого століття висів він над дверима дому Мейрів. Минулого століття його остаточно оформлено після об'єднання Мейрів і Мірандів.

Михайло Островерха

ПОХІД НА КИЇВ

Шляхом 10-ої Бриґади УГА
(1919 — 1959)

(3)

— Від хвилини приходу сюди вашого війська ми зазнали вже повного спокою, ми маємо ніч спокійну, ми прийшли до себе.

— Ви кажіть, чого ви, власне, хочете? — перебив їх курінний.

— Знаєте, ми зачуваємо, що ви вже відходите звідси, а ми дуже хотіли б вас тут, у Ходоркові, мати: є порядок, є лад. Ми дамо для вашого війська тут повний харч і утримання...

Курінний делікатно на це розсміявся і сказав:

— Панове! Ви нас берете за якусь міліцію, а ми ж військо. Ми не є якась окрема частина для охорони міст, ми є частина Української Армії, яка б'ється лише на фронті для оборони цілої України. Врешті ,панове, по нас прийдуть сюди інші тилові частини нашої армії, і далі буде — спокій, лад і порядок.

Жиди, поцмокавши, поцмокавши, відійшли похнюплені.

Ранком — ми далі подались у напрямі: Корнин. Обабіч шляху, яким ми йшли, живо, змінливою красою барв і тонів розлогих піль, пагірків, балок грала наша, українська природа. Села, їх сади та щораз кращі ліси, діброви, — що тут, на Київщині, вони такі примовно чудові, і все кращі аж до Києва! — були для нас казкою, а це була дійсність жива і реальна. На вид цих чарів природи, то й пісня „Зажурились галичанки..." втрачала для нас романтику туги по Галичині.

Хорунжий Генко Малецький, із своїм відділом кінноти, випередив нас і понісся у напрямі Корнина на стежу. Ми йшли молодим і пахучим лісом, по якому сонце розсипало свою передзахідню кармінову - золоту благодать. На переді куреня, за волею курінного, ішли старшини - співаки і з нашої повної, молодої груди неслась пісня, що її й птаство наслухувало. Вже здалеку перед нами побачили ми лісове розпуття, праворуч якого стояв гурт жіноцтва з ... цтітами в руках. Кажу до Івася Кучмака:

— Чи не Махнівка?..

— Е-е! Та може-ні! А врешті...

Ми дійшли до розпуття — по нас посипались цвіти і з ними понеслись м'які жіночі слова:

— Вітайце нам, браця!

Перед нашими очима блискавкою промайнуло: бої за Львів, польські звірства в Галичині по нашім відході за Збруч, наш відступ за Збруч ... А І. Кучмак, на цей привіт, своїм соковитим басом, маршуючи, відповів:

— Та-а! Які ми вам браця?!

Наша колона пішла дальше. Жіноцтво, спустивши голови, відійшло.

Либонь за одну-дві верстви перед Корнином пригнав на коні хор. Малецький; усміхнений, радий, помахавши до нас, поїхав із звітом до штабу Бриґади. А незабаром, вернувшись, таке нам розказав:

— Нишком заїжджаю до Корнина. Тиша, спокій. Зупиняюсь біля школи, де бачу якийсь рух. Назустріч вибігають дві врадувані молоді пані. Питаюсь, чи є у містечку большевики? — Та які там большевики? — відповідають мені. — Іще вполудне відійшли, либонь на Брусилів. А ми, ось, бачите, — і показують на молодих селянок, — прибираємо найкращу залю у школі, бо ж робимо для вас усіх прийняття, таки нині, увечері. — Так що, панове-товариші, — каже до нас Генко, — пропала ніч і відпочинок наш! Будемо танцювати!

І справді, розкватирувавшись у Корнині й у сусідньому селі, усі старшини Бриґади зійшлись — либонь уперше за ввесь час українсько-польсько - московської війни! — на цю вечірку до школи в Корнині. Прибула й місцева молодь та й старше, те свідоме національно громадянство. При цім ми й тут переконували молодих студентів не триматись „невтралітету", а йти з нами.

На день благословилось, коли ми — умовившись, дехто, піти по церкві на гриби — розійшлись по кватирях, щоб хоч трохи поспати.

На другий день було свято Успення Пресв. Богородиці — Першої Матки. Вся Бриґада вишикувалась на подвір'ї церкви — Службу Божу правив наш пан отець курат, співав імпровізований хор старшин під проводом чет. О. Конола. Пригадую собі, коли священик говорив казання, тоді хор, із другого боку церкви, шукав таке „Херувими" щоб усі знали. Піддав я думку, щоб співати херувимську на волинську мелодію пісні „Зелений дубочку, чого похилився". По Службі Божій наш курат запитав нас: „Чиє воно оте чудове „Іже"?"

По обіді, ті, що вмовились іти в ті чудові ліси Корнина на гриби, стали вибиратись на цю грибну виправу, як несподівано настиг наказ: збірка до дальшого походу! Але й населення Корнину заметушилось — було їм сумно розставатись з нами. А ми йшли собі, безжурно співавши наших військових, переважно з залізного репертуару пісень УСС.

Пізно вночі прибули ми до Брусилова. Тут перебули до полудня й рушили в дальшу дорогу. Ішли ми ввесь час шляхом паралельно до головного шляху Житомир - Київ, праворуч нього, і так дійшли до села Купилово. Це велике, просторе село, гарно розбудоване. Донині залишилась мені в усі цікава мова, чи пак — вимова селян. Вони, наприклад, назву свого села виразнісько вимовляли: Купильово. До хат ми тут і не заходили — розтаборились на краї села, на майдані, то біля тинів попід дерева, від сторони шляху Житомир - Київ. Настрій у вояків був піднесений. Наші армії зосереджено наступали на Київ. Гул гармат звіщав нам про рукомість нашого фронту, що постійно ішов уперед. На небі стояла погода і синява просторів збільшувала святочну хвилину, що наближалася — здобуття Києва! Дослівно — з хвилини на хвилину ми ждали наказу: на Київ! А стало сонце до заходу хилитись, стали перші сутінки з росами на землю сходити, — стрільці уже не скривали своєї нетерпеливости: доки ж прийдеться нам тут на нові накази ждати?

Врешті прийшов наказ: наш третій курінь, пор. Михайла Дацкова, негайно вирушає. Напрям — Київ. Ідемо шляхом Житомир — Київ, переходимо ріку Ірпень, підходимо до перших домів Святошина. — Курінь загомонів, як на Великдень. Запав вечір — ми рушили в давно вижидану дорогу.

Обабіч шляху — густі, темні, повні ситого і зеленого спокою соснові ліси. Тут, то там падають поодинокі, заблукані чи перестрашені крісові постріли. Праворуч від нас — Васильків, Волинський Пост — сяйва гарматних вибухів освічують простори. І тиша — лиш чути ходу війська, приглушений брязкіт зброї, скрип возів, важкий стукіт коліс гармат. За Ірпенем зупинились. І в дальшу дорогу рушили. Курінний дістав наказ, щоб вислати обабіч шляху сильні стежі; большевики кинули ще останні запаси свого війська на оборо Києва. Але ці большевицькі запаси вже не встигли виявити ніякої оборонної дії — вони здеморалізовані розбрелись по лісі, а наші стежі приводили їх гуртами, вже обеззброєних, до штабу куреня. Була це збиранина народів — москалі, поляки, мадяри, чехи, китайці.

Останні моргунці, падавши додолу, рясно розсипали по небу зоряні іскри. Ще ніколи не встеляли нам зорі шляху, так, як у ту велику й чудову ніч з 30 на 31 серпня 1919 року на: Київ!

На сході рожевіло небо — ми стояли перед Святошином і ждали нових наказів.

І кожен із нас тримав у руках своє серце!...

Бронкс, 18 серпня 1959.

● 89-річна Ніколіна Касталья з Ню Бронсвіку, Н. Дж., мала 26-го серпня від'їхати кораблем до Італії, але за кілька годин перед тим її заарештували, бо вона впродовж 15-ох років дістала 11, 932 доляри допомоги, хоч мала поважну суму грошей. Поліцисти знайшли в неї 3,500 долярів, зашитих в одежі. Ніколіна Касталья одержувала 82 дол. допомоги місячно. Сусіди вважають, що свої заощадження наскладала вона з добродійної допомоги.

З ОКРУШКІВ ТИЖНЯ

НА З'ЇЗД ДИВІЗІЙНИКІВ

(Фейлетон)

„Гармати били, а ми наступали"... — затягнув голосно Гриць, коли засапаний понтіяк влетів на широкий гайвей, який прямував до Порт Джервісу і рідної Союзівки.

—Заткайся, ти тяжкий селепку! — закомандував сердито пан полковник, що якраз пояснював свому адьютантові, як треба провести той історичний „лейбор вікенд" на З'їзді Дивізійників. Гриць вже хотів сказати „панське слово", бо ж це не при війську ,але пан поручник шепнув йому щось до уха, і конфлікт зліквідовано в зародку. Полковник показав рукою на старий будинок, що висів на стрімкій скелі, і почав патетичним голосом.

—Гляньке! Це немов ґляйхенберзький замок, якого так по-геройськи боронили наші селепки під командою преславного сотника Козака. Вони зносили терпеливо голод і холод, але не віддали ні цалі австрійської землі в руки клятого Ваньки. Напевно були б билися і досі, якби не ганебний наказ Відступати!

Полковник зітхнув сумно і продовжував. — Напередодні капітуляції, я предложив тупоголовим Фріцам знаменитий стратегічний плян, що міг рішити про переможний хід війни. Та що ж ти вдієш з зарозумілими оберменшами, які перлися на гаймат, немов німий до суду. Полковник витягнув стару військову мапу, розложив на колінах і пояснював з прихованою таємничістю.

— Гляньте сюди, панове старшини. Я радив залишити малу залогу в Гляйхенберґу, сконцентрувати всі сили біля Грацу і вдарити на ворога в північно - східньому напрямі. Здобути Братиславу, перейти Дунай і наступати під покриттям верболозів здовж ріки аж під Будапешт. Там змобілізувати всіх піонерів і загатити Дунай. Про наслідки можна легко догадатися навіть невійськовому хлопові, а в кожному разі, це був би далеко більший погром москалів, як під Конотопом!

Гриць аж рота роззявив з цікавости і поспішив з питанням: — Ну, а наша Дивізія, пане полковнику, куди мала гнатися, на Ярослав чи на Коломию?

— Про це дізнаєшся, селепку, з моїх споминів, за 5 долярів, які вкоротці появляться друком на книжковому ринку!

Авто гналося крутою доріжкою вздовж Делевару і доїжджало до пункту, де сходяться три стейти. — За годину будемо на Союзівці, — завважив автоводій Микола і приспішив їзду натискаючи педало. Пан полковник випрямив затерпнуту ногу і військовим порядком давав практичні поради.

— Ви, селепки, не сидіть в барі, бо наші вороженьки готові зробити нас піяками. Як хочеш трохи підігріти черево, сховай плящину за пазуху, шнуруй до кімнати і заливай хробака, але так, щоб людське око не бачило, а ухо не чуло. Властиво, не знаю, хто тут винуватий? Історики твердять, що ми пішли „за стрілецький звичай", отже, продовжуєм той славний звичай, як гідні спадкоємці нашої військової традиції. Ну, часом селепко втратить рахунок і перескочить на „фіфти лядунг", але це вина виключно старих приятелів, які приїжджають на наш з'їзд, запрошують до бари, а потім виписують по газетах всякі небелиці, з яких і кінь сміявся б!

Авто промайнуло біля сумівської Оселі ,залишило позаду кілька закрутів, обережно переїхало старий місток і задержалося, перед невеличкою брамою. Впорядчик показав рукою на паркову площу і ми опинилися на одному зі „шматків" американської України, на Союзівці. За годину почнеться З'їзд і дружня зустріч бувших „героїв" з-під Фельдбаху", колишніх вояків 1-ої Української Дивізії.

О. Білик

Підготова великої Мазепинської Імпрези в Ню Йорку

У зв'язку з Мазепинськими урочистостями в ЗДА, під протекторатом і всебічній допомозі ЮКОМА при УККА та ЮКОМА Метрополітальної Округи Ню Йорку, Ансамбль українських акторів під мистецьким керівництвом Богдана Паздрія підготовляє до вистави п'єсу д-ра Григора Меріям - Лужницького „Гетьман Іван Мазепа" — три картини з життя Великого Гетьмана: І-ша картина „Баль в гетьманській палаті", ІІ-га картина „Благословення Матері", ІІІ-тя картина „Гетьман України".

П'єсу ставить режисер Богдан Паздрій, декораційне оформлення мистця Олександра Климка, у важливій ділянці костюмерії керівництво Ансамблю користає з вельми цінних порад наших наукових сил, технічне оформлення сцени Федора Луцишина, адміністративне керівництво веде Юрій Коновів.

Кошти постановки перевищують 3,000 долярів, частину покриває ЮКОМА при Об'єднаному Комітеті Організацій Ню Йорку, решту керівництво Ансамблю має надію покрити з вистав у Филаделфії, Шикаго і інших місцевостей із видання пропам'ятної програми, відтримки Організацій, Українського Купецтва.

Прем'єра вистави відбудеться 11-го жовтня ц. р., в залі Гантер Каледж в Ню Йорку, в день відзначення Мазепинських Роковин Метрополією.

Виконавці ролей в п'єсі: Гетьман Іван Мазепа — Б. Паздрій, Ігуменя Марія Магдалина — М. Степова-Карпяк, Полковник Іскра — В. Карпяк, Марія, дружина Іскри — В. Левицька, Кочубей, генеральний суддя — Я. Пінот - Рудакевич, Мотря, його донька — В. Калин, Лорд Кенсберг — В. Королик, Маркіз де Баліз — С. Крижанівський, Чернець князь Рудницький — І. Самокиш, Орлик — Е. Левицький, Гордієнко, кошовий Запорож. Січі — Е. Курило, Апостол, полковник — В. Сердюк, Черниця Мар'яна — І. Коновів, Воротарка — О. Озарківна, Маршал двору — В. Мельник, Шведський старшина — З. Чайківський, Покойовий — Р. Кунців, Старшини — А. Маруненко, А. Радванський, Я. Солтис, Я. Пінот-Рудакевич, В. Карпяк, Я. Климовський, гвардисти — В. Кушнарський, О. Лужницький, Січові старшини — М. Івасівка, М. Кульчицький, Бунчукові — В. Варвара, Т. Рудакевич, Козачок — Б. Кунців. — Виступить хор монахинь.

● До порту в Ню Йорку в дні 26-го серпня прибуло 5 кораблів, які привезли до ЗДА 6,279 американських туристів. Одночасно до Европи відплили три кораблі з 3,229 туристами. Разом того дня в цьому порті був рух із 9,508 турустів. Та це не є рекордове число туристів, бо найбільше їх вертається коло „Дня Праці" (ц. р. 7-го вересня), а велике число прибуває літаками.

● 64-річний Імам Ахмед, абсолютний монарх арабської держави Ємену, вернувшися з Італії, де проходив курс лікування, провів криваву розправу над своїми противниками, що хотіли використати його неприявність. Він заявив, що „християнські зрадники" затіяли проти нього змову. Газети твердять, що кількадесятьом особам відрубано голови шаблями за середньовічним звичаєм.

● Ввечорі 26-го серпня три бандити ззаду напали на поліциста Джана Дж. Янга на 96.ій вулиці і Другій Еве. та повалили його на землю, і під час його непритомности пограбували в нього 7 долярів і службовий револьвер. Поліцист не був у службі, і тримав револьвер в кишені. Він не бачив бандитів, тільки гадає, що їх було три.

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. АННИ з ТОПОРОВИЧІВ МОЧУЛА
складає — $ 10.00
на українських інвалідів
ЮЛІЯН ТАРАЩУК

Бог і Батьківщина!

У ДЕСЯТИЛІТТЯ СПІЛКИ МАЗЕПИНІ ПРАВНУКИ-СУМІВЦІ СТВЕРДЖУЮТЬ СВОЮ ГОТОВІСТЬ ДО НОВОГО КОНОТОПУ!

СПІЛКА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ АМЕРИКИ

— влаштовує —

ВОСЬМИЙ ВСЕАМЕРИКАНСЬКИЙ МАНІФЕСТАЦІЙНИЙ ЗДВИГ

В ДНЯХ
5-го, 6-го і 7-го вересня 1959 року

Здвиг відбудеться одночасно
на Оселі СУМА — в Еленвіл
— для —
ОСЕРЕДКІВ СХІДНИХ СТЕЙТІВ і в ДІТРОЙТІ
на Оселі СУМА „Київ"
— для —
ОСЕРЕДКІВ ПІВНІЧНО-СХІДНИХ СТЕЙТІВ.

ЗАПРОШУЄМО НА ЗДВИГ ВСЮ УКРАЇНСЬКУ МОЛОДЬ І СТАРШЕ ГРОМАДЯНСТВО!

ГОЛОВНА УПРАВА СУМА

Учасники, що спатимуть під шатрами, повинні привезти зі собою покривала.

Український Музичний Інститут
в НЮ ЙОРКУ

ВПИСИ
на шкільний рік 1959 — 1960

Предмети навчання й учителі:
Фортепіян: М. ВАРЛОВА, В. ГРУДИН, Д. КАРАНОВИЧ, Г. МИРОШНИЧЕНКО, М. ПОЛЕВСЬКИЙ, І. ПРИЙМОВА, Р. САВИЦЬКИЙ, І. СОНЕВИЦЬКИЙ, Є. ЧАПЕЛЬСЬКА, К. ЧІЧКА;
Скрипка: А. ВУЧИНСЬКА, В. ЦІСИК;
Віоля: В. ЦІСИК;
Віолончеля: І. НЕДІЛЬСЬКИЙ, Л. ПОЛЕВСЬКА;
Флейта: В. БАВЯК;
Клярнет і саксофон: Л. ГУМЕННИЙ;
Сольоспів: І. ПРИЙМОВА;
Мистецтво слова: О. ДОБРОВОЛЬСЬКА;
Диригентура: І. СОНЕВИЦЬКИЙ;
Теоретичні предмети та композиція: В. ГРУДИН, І. НЕДІЛЬСЬКИЙ, І. СОНЕВИЦЬКИЙ, М. ФОМЕНКО;
Оркестра, камерна музика: В. ЦІСИК;
Музичний садочок: Г. МИРОШНИЧЕНКО.

ПІВРІЧНІ І РІЧНІ ІСПИТИ
ПОВІДОМЛЕННЯ — СВІДОЦТВА
УЧНІВСЬКІ ВИСТУПИ ТА КОНЦЕРТИ
УЧАСТЬ В КОНКУРСАХ

Знижка оплат для незаможних, а пильних учнів.

Початок навчання:
у ВІВТОРОК, 1-го ВЕРЕСНЯ 1959 р.

Інформації й вписи:
від 25-го СЕРПНЯ до 10-го ВЕРЕСНЯ 1959 р.
від год. 6:00 — 8:00 вечора
у приміщенні УМІ — 149 2-га Еве., (між 9-10 вул.)
ВПИСОВЕ — $ 2.00

СХІДНЬОЕВРОПЕЙСЬКИЙ ІНСТИТУТ в МЮНХЕНІ
повідомляє, що
ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ КНИЖКА
Романа ІЛЬНИЦЬКОГО:

Deutschland und die Ukraine
1934-1945

Tatsachen europaeischer Ostpolitik.
Ein Vorbericht. Band 1-2
ЦІНА двох томів — $ 5.30

Обидва томи появились у виправленому й доповненому виданні. Книжка представляє українсько-німецькі взаємини до 1942 р., коли націонал-соціялістична східня політика основно і остаточно повернулася проти України. Автор з'ясовує розвиток німецьких та українських політичних концепцій та їхні змагання. До кожного тому додана цінна документація, деякі з документів публікуються вперше. В кінці книжки доданий поіменний і речевий покажчик. Книжка збудила серед читачів велике заінтересування і викликала живу дискусію. — Набути можна:

SVOBODA
P. O. Box 346 — JERSEY CITY, N. J.

Український Музичний Інститут
у ФИЛАДЕЛФІЇ

ВПИСИ
на шкільний рік
1959 — 1960

Предмети навчання й учителі:

ФОРТЕПІЯН:
Р. Оґродник-Гарасимович,
Ю. Оранський,
Б. Перфецький,
Р. Савицький, Н. Слободян

СКРИПКА:
А. Оґродник-Жилава,
О. Сімович

СОЛЬОСПІВ:
І. Черняхівська

ТЕОРЕТИЧНІ ПРЕДМЕТИ:
А. Оґродник-Жилава,
Р. Оґродник-Гарасимович,
Ю. Оранський

ХОР:
Ю. Оранський

МУЗИЧНИЙ САДОК:
Г. Мирошниченко

ПІВРІЧНІ І РІЧНІ ІСПИТИ
ПОВІДОМЛЕННЯ — СВІДОЦТВА
ПОПИСИ — КОНЦЕРТИ
УЧАСТЬ У КОНКУРСАХ

Батьки мають право вибору учителя.
Знижки оплат для бідних, а пильних учнів.
Навчання в різних дільницях міста.

Початок навчання:
у ВІВТОРОК, 1-го ВЕРЕСНЯ 1959 р.

Зголошуватись
на ч. тел.: GL 7-2488. або в поодиноких учителів.
ВПИСОВЕ — $ 2.00

Український Технічний Інститут
в НЮ ЙОРКУ

ЗАПИС
В 1959/60 АКАДЕМІЧНОМУ РОЦІ

Прийом відкритий на високошкільні студії на факультетах
1. ІНЖЕНЕРНОМУ (Будівельний відділ) для 1-7 семестрів
2. ЕКОНОМІЧНИХ І ПОЛІТИЧНИХ НАУК для 1-7 сем.
3. ФІЛОСОФІЇ та ПЕДАГОГІКИ для 1 і вищих сем.

Для прийняття вимагається закінчена середня освіта, а при неповній освіті рівночасний запис на — підготовчий (матуральний) курс.

Абсольвенти дістають дипломи, а також високошкільні кредити з пройдених предметів.

ДЕННЕ або ВЕЧІРНЄ навчання можливе, якщо буде достатня кількість кандидатів.

Початок навчання: 21-го ВЕРЕСНЯ 1959 року.

Канцелярія відкрита від 10:00 год. рано до 2:00 год. по пол. і від 5:00 год. по пол. до 7:00 год. веч., щодня, крім неділі. — Можна записатись листовно, долучивши вписове $ 10.00. — Адреса:

THE UKRAINIAN TECHNICAL INSTITUTE in NEW YORK
712 East 9th Street — New York 9, N. Y.

Володимир ДОРОШЕНКО
ПРОСВІТА
її ЗАСНУВАННЯ й ПРАЦЯ

Просвіта у Галичині 1868-1939. Просвіта в інших країнах. Література про „Просвіту".
Стор. — 102 Ціна — $ 1.20

М. ПАСІЧНИК
КВІТИ З УКРАЇНИ
Оповідання

ЗМІСТ: Подільський сирота. Бранці. Земля. Юні передзвони. Між гуцуликами. Осінні відгомони. Свят-Вечір в чотирикутнику смерти. Квіти з України.
Стор. — 123 Ціна — $ 1.50

Належність просимо слати тільки
ЧЕКАМИ або ПОШТОВИМИ ПЕРЕКАЗАМИ:

SVOBODA
P. O. Box 346 — JERSEY CITY, N. J.

Увага! Увага!

БАЛТІМОР, КИРТІС БЕЙ, ВАШИНҐТОН і БЕРЛІН!

В суботу, 12-го вересня 1959 року
в залі при
239 S. Broadway — BALTIMORE 31, Md.
— відбудуться —

ОКРУЖНІ ЗБОРИ
Відділів УНСоюзу
стейту МЕРИЛЕНД та м. ВАШИНҐТОН, Д. К.,

в яких

БАЛТІМОР	148, 320, 337
КИРТІС БЕЙ	55, 81, 290
ВАШИНҐТОН, Д. К. ..	15
БЕРЛІН	260

повинні взяти участь Урядовці й Члени та Конвенційні Делеґати від таких Відділів УНСоюзу:

НА ПОРЯДКУ НАРАД:

1. Утворення Окружного Комітету Відділів УНСоюзу та прийняття правильника;
2. Вибір Окружної Управи та Контрольної Комісії;
3. Ювілейна кампанія УНСоюзу;
4. Ювілейні святкування у 65-ліття УНСоюзу.

ПОЧАТОК — в год. 4:00 ПО ПОЛУДНІ.

У Зборах візьме участь:
д-р Ярослав ПАДОХ — гол. секретар УНСоюзу.

До участи в Зборах запрошене також все місцеве Українське Громадянство.

В діяльності українських кооператив Канади і ЗДА визрівають деякі організаційні проблеми, які потребують спільного обміркування і вирішення.

Тому підписані організації запрошують представників усіх українських кооператив у Північній Америці (Канада й ЗДА) взяти участь у

СПІЛЬНІЙ НАРАДІ
яка відбудеться
в ТОРОНТІ
в СУБОТУ, 5-го і в НЕДІЛЮ, 6-го ВЕРЕСНЯ 1959 р.

Предметом наради будуть справи:
1. Організаційні (створення орг. центру українських кооператив) — допов. інж. А. МІЛЯНИЧ;
2. Видання Історії Українського Кооперативного Руху — допов. інж. Р. РАКОВСЬКИЙ;
3. Спільний журнал — допов. ред. Р. ІЛЬНИЦЬКИЙ і ред. В. НЕСТОРОВИЧ;
4. Евент. інші справи.

Початок нарад:
5-го ВЕРЕСНЯ ц. р., — в год. 12:00 впол.
в приміщенні Т-ва Просвіта — Торонто, 140 Батгурст вул.

Просимо далеко віддалені Кооперативи вислати спільного делеґата з сусідними кооперативами, якщо кошт дороги мав би бути перешкодою у висилці власного представника.

За Координ. Комітет у Торонті: В. Ситник, А. Охрим
За Кооперативну Громаду в Вінніпегу: В. Топольницький, І. Шкварчук
За Товариство Укр. Кооперації (ТУК): І. Шепарович, М. Чопик

Спорт

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УСТ „ТРИЗУБ" У ФИЛАДЕЛФІЇ

23-го серпня о 3-ій год. по полудні відбулися Загальні Збори Українського Спортового Т-ва „Тризуб" в приявності 80 членів. Збори відбулися в республіканськім клюбі при вул. Норд Брод у Филаделфії, який Т-во „Тризуб" завдаткувало як свою будучу домівку та спортовий Клюб. Зборами проводив дир. І. Поритко, що на вступі подав, що ті збори є ювілейні, бо припадають в 10-ліття існування „Тризуб-а".

Зі звітів уступаючої Управи, на чолі з ред. Б. Зиблікевичем, приявні довідалися, що фінансовий оборот в діловому році доходив до 90,000 дол., та що відбуто низку змагань в професійній, аматорській та молодечій ланці копаного м'яча та жіночій відбиванці, як також в шаховім секторі Т-ва. У висліді тих змагань професійна дружина „Тризуб-а" здобула мандрівну чашу Луїса, яку дотепер через 7 літ мав в своїм посіданні нюйоркський „Гакоах", та стала віце-майстром професійної Ліґи, Відбиванкова жіноча дружина здобула кілька перших місць в американських та українських змаганнях, а в секторі шахів та аматорській і молодечій ланці копаного м'яча відбула низку удатних змагань з українськими та американськими дружинами. На всіх змаганнях, відбутих дружинами „Тризуб-а", було коло 150,000 глядачів, а про їх висліди писали усі українські часописи та 18 американських, що крім рецензій, поміщували знімки з важливіших змагань та редакційні статті. В сумі американська преса відмітила успіхи „Тризуб-а" 682 рази. В той спосіб „Тризуб" крім спортових осягів, зробив велику пропаґанду для українського спорту та українського імени між англосаськими читачами.

Дискутанти звертали увагу на потребу українізації його професійної дружини та віддання належної уваги доростові „Тризуб-а", від якого будуть залежати успіхи „Тризуб-а". Загальною опінією дискутантів було, що „Тризуб" в своїм 10-літтю ввійшов в новий етап діяльности, що вимагає іншого складу людей у Проводі та кращої фінансової підбудови. Власна домівка „Тризуб-а", купно якої започаткувала уступаюча Управа разом з клюбовим приміщенням, дасть змогу „Тризуб-ові" поширити свої аґенди та здобути фінансову базу, що дозволить „Тризуб-ові" заанґажувати тренера й дібрати собі кращих змагунів.

Голова Т-ва Е. Зиблікевич повідомив Загальні Збори, що з початком вересня приїжджають до Филаделфії з Арґентини чотири молоді копуни, яких заанґажував „Тризуб" для своєї професійної дружини, й що вже в цьому спортовому сезоні вони будуть змагатися під красками „Тризуб-а". Для переведення купна плянованого об'єкту та його адміністрації Управа „Тризуб-а" заінкорпорувала „Український Спортовий Осередок", що почав свою діяльність випущенням 100-долярових позичкових бондів, опроцентованих на 4 відсотки та платних по 5 роках. В той спосіб „Український Спортовий Осередок" має надію зібрати в короткому часі потрібну готівку для завершення купна тризубівського клюбу. Паралельно з акцією „Українського Спортового Осередка" має йти акція зачартерування „Тризуба" з відповідно зміненим статутом, на якого куплений дім був би заінтабульований.

Для виготовлення згаданого чартеру та правильника згаданого чартеру Заг. Збори вибрали 4-членну комісію, до якої входить будучий голова „Тризуб-а", голова „Українського Спортового Осередку", д-р Шутка та мґр. С. Новоженюк. Згадана Комісія має право дібрати собі до помочі правних дорадників. З огляду на поширені аґенди Т-ва загальні збори побільшили скількість членів Управи „Тризуб-а" з 12 на 15 та вибрали нову Управу в такому складі: Ред. Е. Зиблікевич — голова; І. Щупаківський — заступник голови; І. Мазепа — секретар; С. Бриндзей — касир; Б. Комарницький — організ. референт; інж. Б. Медуха — ланковий проф. ланки; П. Тарнавський — імпрезовий реф.; І. Ігнатюк — ланковий аматорів; Т. Баран — ланковий юнбйорів; В. Фартушок — ланковий доросту; Л. Сілецька — ланкова жіночої відбиванки; В. Завадович — ланковий муж. відбиванки; д-р С. Колтун — ланковий шахів; д-р Р. Голубінка — клюб. лікар. Контрольна Комісія: д-р Я. Бернардин, Р. Савчак та І. Филипович. Товариський Суд: Р. Пазуняк, М. Остап та мґр. С. Новоженюк. Пресовий реферат: інж. Лев Яцкевич та О. Яремко.

Рекордове число членів приявних на Зборах, турбота дискутантів про будуче „Тризуб-а", акція купна власного дому, а врешті персональний склад нововибраної Управи дають запоруку дальшого росту та дальших осягів филаделфійського „Тризуб-а".

ляч

MEN WANTED

ages 17 to 50
TO TRAIN IMMEDIATELY
for high-paying jobs
LEARN:
- MAINTENANCE
- INSPECTION
- TROUBLE SHOOTING
- OVERHAUL

ON
JET — GAS TURBINE & Turbo Prop Engines

JET ENGINE TRAINING
TRAINED MEN MAY EARN as much as $ 135 per week.
Opportunities nationwide if you are mechanically inclined.
NO EXPERIENCE REQUIRED.
Write for free information. All replies and all telephone calls must be in English.
Find out how you can start a new exciting career, and earn more money.
AMERICAN JET SCHOOL INCORPORATED
P. O. Box 2656, Paterson 26, N. J.
For New Jersey interviews:
Tel.: ARmory 4-7903

ПРАЦЯ
HELP WANTED FEMALE

ДІВЧАТА — ЖІНКИ
до легкої фабричної праці
Досвіду непотрібно.
Приємне окруження.
HAGER PACKAGING CORP.
98-02 217 Lane, Queens Village
Tel.: HO 5-6100

ПОМІЧ У ПОДОРОЖІ:

ПОІНФОРМУЙТЕСЬ У НАС ПРО КОЖНУ З НИХ, ЗАКИ ВИБЕРЕТЕСЯ У НАЙБЛИЖЧУ ВАКАЦІЙНУ АБО БИЗНЕСОВУ ПОДОРОЖ!

HUDSON COUNTY NATIONAL BANK

IN JERSEY CITY
Montgomery at Washington St.
- Jackson at Wilkinson Ave.
- Central Ave. near Bowers St.
- Pavonia Ave. at Grove St.
- 40 Journal Square

Відкрито:
- в ПОНЕДІЛОК вечором

IN BAYONNE
- Broadway at 23rd Street

IN GUTTENBERG
- 68th St. at Bergenline Ave.

IN HOBOKEN
- River at First St.

Відкрито:
- у П'ЯТНИЦЮ вечором

Member Federal Deposit Insurance Corporation

НАЦІОНАЛЬНА СПРАВА

У нас називають наріжняк з американська корнером, а початківці, не ознайомлені ще з м'ячевою термінологією „корнельом", що є відповідником „Органтини" для Арґентини. Чим більше корнерів стріляють „наші", тим більше радіють всі приклонники й „кібіци", бо корнери є наявним доказом цього, що „наші" є в добрій формі і дусять противника, що ледве дише й борониться „корнерами".

Кожний народ має в собі щось притаманного: приміром французи не можуть жити без вина, москалі без водки, поляки без Львова, американці без кока кола, а українці без копаного м'яча, або як у нас в Галичині говорили без „форбалю". І тому в кожному таборі „Діпі", який організували українці, побіч клясичної гімназії, таборової ради, та таборового хору, мусіла бути обов'язково дружина копаного м'яча. Бо копаний м'яч, хоч походить з замряченої країни синів Альбіону і є, так сказати б, повнокровним англійським джентельменом, чомусь дуже припав до вподоби бунтівничій українській душі, що віддалася йому добровільно в полон, — як то кажуть, на смерть і життя.

І тому, коли українська „політична" еміґрація вертається з овертаймів додому, то живе тільки думкою про недільні м'ячеві змагання, яких їй не може заступити ні холодок затіненого ґанку, ні кольорова телевізія, ні меркюрі з 1959 р., виполішований руками жінки, ні навіть повний холодильник німецького пива. Бо українська душа має на м'ячевих змаганнях емоцію, якої їй могли б позавидувати старинні римляни. Вона цвіте з кожними здобутими воротами в'яне з кожними втраченими. А коли „наші" поб'ють вона вертається додому наснажена ущерть динамічною енерґією та чадом національної гордости.

Для филаделфійців такою дружиною є „Тризуб", що поволі ,але вперто, пнеться по щаблях американської спортової драбини щораз вище вгору. Під пропаґандивним ім'ям „Юкрейнісн Нешенел" „Тризуб" промощує шлях не тільки українському імені на сторінках американської преси, але здобуває теж право громадянства для українського спорту серед широких кол американської публіки. Можна мати різні погляди на значення та вагу спорту, але не можна відмовити йому великої пропаґандивної та інформативної ролі на терені Америки, в якій безперечно перед веде филаделфійський „Тризуб", який бореться під українським прапором та став в короткому часі найповажнішим кандидатом на м'ячевого першуна на терені американської екстра кляси, якою безперечно треба вважати Професійну Ліґу Копаного М'яча.

На жаль, мало хто з тих, що ходять на змагання „Тризуба", здає собі справу з цього, скільки труду та праці вкладає його Управа, щоб удержати дружину, відповідно її вивінувати та покрити усі видатки. Цього року „Тризуб" відзначає своє 10-річчя. В перспективі віків — 10 років — це ніщо ,але в перспективі осягів, це 100-милевий крок вперед між її першим виступом, який американська публіка прийняла кпинами та посмішками та її сьогоднішнім становищем в професійній Лізі включно зі здобуттям чаші Луїса.

Хто не йде вперед, той вертається взад, і тому филаделфійський „Тризуб" не може спочити на лаврах, і мусить в черговім сезоні, що починається вже у вересні ц. р., здобути м'ячеве мистецтво Америки, цього вимагає та очікує від „Тризуба" ціла українська громада, що для цієї великої цілі повинна забути усі місцеві межиусобиці та підтримати його духово й матеріяльно. Зі своєї сторони „Тризуб" мусить поповнити дружину кращими грачами, головно в лінії нападу та мусить заанґажувати постійного тренера, що дав би дружині суцільности та координації в грі. На жаль, біжучі доходи „Тризуба" з м'ячевих змагань по оплаченні податків та біжучих витрат, є невистачальні на цю ціль і „Тризуб" цілий час, як то кажуть „робить боками".

Щоб дружину поставити на ноги, вона мусить мати фінансову підбудову. Для цієї цілі 15-го липня ц. р. заінкорпоровано у Филаделфії Український Спортовий Центр, докладно „Юкрейніан Амерікан Спорт Сентер, Інк.", завданням якого є створення фінанс. бази для „Тризуба". Український Спортовий Центр задаткував на днях купно великого об'єкту (дві двоповерхові кам'яниці) при вул. 4930-4932 Норд Борд у Филаделфії. Цей об'єкт, крім просторої залі для приблизно 200 осіб та невикінченого другого поверху, в якому плянується дати приміщення місцевим українським товариствам, є влаштована бара, що її лайсенс переходить з купном на нового власника, і яка, на думку ініціяторів, повинна стати фінансовою базою для потреб „Тризуба". Крім цього плянований об'єкт лежить при головній вулиці в серці північної дільниці Лоґен, в якій під теперішню пору живе більше як 1,000 українських родин, і куди нові українські родини постійно переселюються. Для них цей об'єкт може стати свого роду Українським Народним Домом, чи пак товариським центром.

Щоб купити той, так сказати б, ідеальни об'єкт для наміченої цілі, треба вплатити готівкою (включаючи кошти купна) $20,000 та перебрати морґедж у висоті $17,000. Українська громада в Америці є вже перетяжена різними громадськими та національними пожертвами й тому ініціятори купна згаданого об'єкту рішили зірвати з досі освяченою традицією простяганням рук до громадянства, а навпаки запросити цілу громаду до співласництва цього дому купном 100-долярових бондів (зворотної позички на 4% річно), які Український Спортовий Центр випустив вже на ринок. І, можна сказати, що цей задум виявився дуже щасливим, бо вже в першім тижні розпродано між симпатиками та приклонниками „Тризуба" 50 бондів на суму $5.000. Ще треба 150 свідомих українців, які доцінюють вагу та пропаґандивну ролю українського спорту в Америці, щоб завершити купно запланованого об'єкту. Хочеться вірити, а базуємо цю віру на скількості учасників на м'ячевих змаганнях, що таких 150 симпатиків „Тризуба" Український Спортовий Центр найде, і то в найближчому часі. Це бо національна справа.

Лев Яцкевич

Індійський прем'єр Неру оскаржує комуністичний Китай в аґресії

Ню Делі. — Індійський прем'єр Джавагарлал Неру у драматичній промові в минулу п'ятницю в індійському парляменті виявив два збройні наїзди реґулярних комуно-китайських відділів війська проти індійських військових станиць на території Індії вздовж тибетського кордону. В обох випадках китайські комуністи відтиснули слабші й несподівано заскочені індійські патрульні пости. Індійський уряд не має ще докладних подробиць про ці дії, але знає, що, напр., трьох індійських вояків китайські комуністи забрали з собою. Протест, що його заклав індійський уряд, комуно - китайський уряд відкинув, не ввійшовши в подробиці закидів. Індійський прем'єр заявив, що в „цій ситуації не залишається нам нічого, як боронити кордонів нашої країни та її недоторканість". Натякаючи на давні претенсії комуністичного Китаю до деяких прикордонних місцевостей, Неру заявив, що коли б річ ішла про „одну-дві спірні милі", то Індія готова до переговорів, але збройний наїзд не є способом розв'язування таких справ. Всю північну смугу Індії піддано під військово - адміністраційну зверхність шефа штабу індійської армії ген. К. С. Тімайї, старшини з закінченою військовою академією в Англії, який має за собою великий досвід у веденні війни в гірському терені. Безпосереднім командантом індійських збройних сил в дотичному терені призначено генерала С. П. П. Гората. Заява Неру викликала міжнародню сензацію. В Індії настало величезне поруєшення. Неру півтори години відповідав на запити схвильованих послів. Західня преса не вміє вияснити загадки, чому саме тепер, напередодні приїзду Хрущова до Вашинґтону, комуністичний Китай затіяв спершу провокаційну підривно - аґресивну акцію на терені Ляосу, а тепер на північному кордоні Індії.

ЗДА продають товари зі своєї виставки в Москві

Вашинґтон. — Секретар торгівлі Фредерік Г. Мюллер повідомив, що плянується продати в Москві велике число товарів, які були там на американській виставці: на продаж підуть різнородні товари, починаючи від викруткі, а кінчаючи на готовому американському домі з усім потрібним влаштуванням. — Мюллер сказав, що це рішення треба вважати за вияв доброї волі збоку ЗДА. Та крім того це буде і несогірший бизнес для цієї країни, бо не треба буде перевозити ті товари до ЗДА. СССР забрав до Москви всі ті товари, які були на виставці в Ню Йорку. На виставці було 1,800 предметів, в тому і телевізійний апарат-стація, вартости 220,000 долярів, перед якою віце-президент Ричард М. Ніксон і прем'єр Нікіта Хрущов вели дебату про холодну війну минулого місяця. Це є найцінніший предмет на тій виставці. Крім того до продажу є меблі, кухонне устаткування, радіові апарати, струменти, бюрове устаткування, фармерські машини, авта, фільмові матеріяли та апарати, спортові товари, холодильники і т. д. Гадають, що совєтський уряд закупить ці товари, бо схоче деякі з них випробувати на те, щоб їх пізніше замовити в ЗДА, а інші товари уряд купить тому, щоб їх в себе продукувати. Деякими предметами на виставці цікавилися совєтські фахівці. Секретар торгівлі Мюллер дозволив подарувати Совєтському урядові машину, яко вживається при досліджуванні серця. Цю машину виставляв в Москві шпиталь ім Маймонідеса в Брукліні, Н. И. Мюллер висловив надію що обидві виставки совєтська в Ню Йорку і американська в Москві причиняться до спільного зрозуміння між ЗДА та СССР і до миру.

Комуністичний Китай признав невдачу своїх господарських плянів

Гонґ Конґ. — Комуно - китайський уряд визнав офіційно, що його господарські пляни, визначені на 1958 рік, не вдалися і що він рішив зменшити норми продукції, передбачені на 1959 рік. За офіційним комунікатом, замість передбачуваних 250,000,000 метричних тонн зерна випродуковано тільки 175,000,000. В ту цифру входить вже й збір картоплі та ямсу. На цей рік — сказано в комунікаті — можна буде збільшити щонайвище на 10% продукцію зерна та інших родів харчів. Замість заповіджених на 1958 рік 11,080,000 тонн сталі, випродуковано тільки 8,000,000 тонн, але й оте число насправді куди менше з уваги на погану якість сталі. Замість 3,350,000 тонн бавовни, передбачуваних на 1958 рік, випродуковано тільки 2,100,000 тонн. Продукцію бавовни на цей рік зменшено з намірених 5,000,000 тонн до 2,310,000 тонн. Офіційні комуно-китайські чинники головну вину за невдачі їхніх плянів скидають на атмосферичні причини, на посуху, повені і сарану. Однак водночас вони признають „брак досвіду" та технічний примітивізм у комуно - китайському промислі, що, напр., послуговується старими й ніде тепер уже у світі не стосованими печами при витоплюванні металів, тощо.

● **Сенатська Комісія Закордонних Справ** ухвалила резолюцію, яка дає право президентові Айзенгаверові запрошувати представників різних держав для участи в фестивалі Тихого океану, який відбудеться у вересні ц. р. у Сан Франсіско.

Кастро послуговується диктаторською методою на Кубі

Вашинґтон. — Журналіст пресового концерну Скріппс Говарда Едвард Томлінсон стверджує, що кубинський прем'єр Фідель Кастро переводить на Кубі таку земельну реформу, яка вповні нагадує диктаторські методи в інших американських країнах, і навіть є більше диктаторська від них. Автор цієї реформи Нунез Хіменез каже, що він взорувався на порторіканській земельній реформі, але в дійсності порторіканські фармери могли затримати землу понад 500 акрів, а решту могли продати, а на Кубі сконфісковано землю і обіцяється за неї дати відшкодування в формі 20-річних бондів. Робітництво на Кубі не має дійсної волі, бо може страйкувати тоді, коли цього хоче уряд, а як уряд є проти страйку, то робітничі організації не сміють припинити праці. Кастро виступав проти Батісти за скасування свободи преси, а тепер сам він позасновував свої власні видавництва, якими керують його люди, а про свободу преси немає й мови.

Фльота замовила термоелектричну машину для огрівання й охолоджування

Пистбурґ, Па. — Електрична корпорація Вестінґгавз повідомила, що вона дістала замовлення фльоти збудувати досвідну термоелектричну машину, яка комбінує в одну систему теперішні прилади до огрівання повітря і до його охолоджування. Цей прилад продукуватиме гаряч і холод без жадної зміни в своїх частинах, бо будуть окремі складники, які діятимуть незалежно від себе. Фльота випробовуватиме цей прилад, щоб ствердити, чи термоелектричність надається до вжитку при реґулюванні температури повітря на кораблях.

Короткі Вістки

● **Новим амбасадором Східньої Німеччини до Москви** призначено генерала Рудольфа Деллінґа, одного з тих професійних старшин, які пішли на службу комуністів і допомогли їм створити комуно - німецьку „визвольну" армію.

● **Московські „Ізвєстія"** накинулись з лайкою на кол. президента Гаррі Трумана, який у своїй статті твердив, що Айзенгаверові не має потреби їхати до Москви. „Ізвєстія" закидають Труманові, що він хоче „затруїти" совєтсько - американську атмосферу.

● **Даляй Лама**, політичний і духовний голова Тибету, що перебуває тепер на еміґрації в Індії, заявив журналістам, що монах одного з найбільших тибетських монастирів, Сера, приніс йому вістку, що з 2,000 чернецтва того монастиря при житті залишилось не більше як 50. Решту винищили китайські комуністи.

● **Американська амбасада в Лондоні**, де мешкає през. Айзенгавер, це є палац з 50 кімнатами, збудований в 1936 році за $2,500,000 американкою Варварою Гаттон, що успадкувала мільйони власника департаментових крамниць Вулворта. Під час війни цей палац був зарезервований англійським летунством, а в 1946 р. названа власниця подарувала його американському урядові. Ремонт коштував $200,000. Тепер нові меблі, килими й різні прикраси купила дружина амбасадора ЗДА, мільйонера Джона Вітні. На час перебування Айзенгавера панство Вітні спровадили з Америки свою славетну колекцію образів мільйонової вартости.

Купуйте в підприємствах що оголошуються в „Свободі"

48 E. 7th St.
New York City
Tel.: OR 3-3550
ГУЦУЛЬСЬКІ КИЛИМИ, вишивки, різьба з Гуцульщини.

FOR SALE
На продаж
ГАЛЯНТЕРІЙНА КРАМНИЦЯ
DRY GOODS STORE
ведена вже 40 років.
120 First Avenue
New York City

ПРО НАШУ МИНУВШИНУ дітям, юнацтву і дорослим оповідає цікава книжка А. ЛОТОЦЬКОГО
КНЯЖА СЛАВА
Багато ілюстрована книжка що має 198 сторінок, коштує лише $1.00.
"SVOBODA"
JERSEY CITY 3, N. J.
P.O. BOX 346,

НОВИНКА ДІТОЧКАМ! оповідання для дітей Іванни САВИЦЬКОЇ
„Наша Хатка"
З розкішними великими ілюстраціями.
Петра Андрусева
Ціна — $ 1.50
Спішіть з замовленнями:
"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City 3, N. J.

Посмертні Згадки

Іван ШЕВЧУК, член Відд. 305 УНС в Магоной Ситі, Па., помер 28-го червня 1959 р., по довгій недузі, на 79-му році життя. Покійний нар. в селі Городниця, пов. Скалат, Зах. Україна. Був 46 років членом УНСоюзу, довголітнім урядником Відд. 305 та організатором. Похорон відбувся 1-го липня 1959 р., на римо-кат. цвинтарі. — Вічна Йому Пам'ять

М. Гентош, секр.

Катерина РОМАН, — членкиня Б-ва св. о. Миколая, Відд. 276 УНСоюзу в Ембридж, Па., померла 23-го серпня 1959 р. Покійна походила з с. Вільшаник, пов. Новий Самбір, Зах. Україна. Полишила в смутку чоловіка Василя, 5 синів, 2 доньки, 18 внуків, 2 правнуків та одного брата, який живе на Чехословаччині. — Вічна Їй Пам'ять!

Подав М. Фук

Олекса РОЙКО, — довголітній член Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 52 УНСоюзу в Голійок, Масс., помер 17-го серпня 1959 р. на 69-му році життя. Покійний походив із с. Дубна, пов. Ланцут, Зах. Україна. До УНСоюзу вступив в 1918 році. Полишив у смутку дружину Анну, 2 синів, Івана і Антона, доньку Емілію, 11 внуків, 2 невістки, 1 зятя, 2 сестри та дальшу Родину. Похорон відбувся 20-го серпня 1959 р., з кат. церкви, при участи Родини, Членів Відділу та Знайомих. — В. И. П.!

Д. Хрупалик, секр.

ВІЛІЯМ КОВАЛЬЧИК
Погребник
Community Funeral Home
Air Conditioned
Занимається похоронами. Ціни приступні для всіх. Обслуга чесна і найкраща. У випадку смутку в родині кличте, як в день так і в ночі:
Community Funeral Home
Yonkers, N. Y.
YO 9-7272

ІВАН КОВАЛЬЧИК
FUNERAL HOME
COMPLETELY AIR CONDITIONED
ЗАНИМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В СТЕЙТІ NEW JERSEY
Ціни приступні для всіх. Обслуга чесна і найкраща. У випадку смутку в родині кличте як в день так і в ночі:
JOHN KOWALCHYK
129 GRAND STREET,
cor. Warren Street,
JERSEY CITY 2, N. J.
Tel. HEnderson 4-5131

Петро ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і околицях
Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку даром.
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

ЛІКИ: це найбільш корисний дарунок до КРАЮ!

20% ЗНИЖКИ — ВИСИЛАЄМО до ЕВРОПИ — 20% ЗНИЖКИ

— Гарантія доставн. — Мито оплачується тут. —
ВИСИЛАЄМО ЛЕТУНСЬКОЮ ПОШТОЮ.
Rimifon, Penicilin, Streptomycin, Glucose, Cycloserine, Vitamins — Irgapyrin, Orinase (diabetes), Urodan.
Спеціялісти европ. рецепт полагодять Ваші рецепти точно.
СПЕЦІЯЛЬНІ ПАЧКИ
для хворих на туберкульозу, артретизм, ревматизм, діябетиків, з високим тисненням крови і т. д.
Тонкі найлонові елястичні ПАНЧОХИ, вартости $ 15.00 за $ 4.95
Говоримо українською, російською і польською мовами.
Пишіть або телефонуйте:
B. Feldman Pharmacy
111 Ave. "A" & 7th Street NEW YORK CITY
Tel.: OR 7-5980
СПЕЦІЯЛЬНО: При замовленні поштою або особисто, залучіть вирізок цього оголошення, а одержите на вищезгадані ліки й всі інші 20% ЗНИЖКИ, яку з огляду на велике замовлення покупців — продовжуємо.

ТАРЗАН, ч. 4,320. Містерія поглиблюється.

Нагло прибіг до ватажка воїн. — Демони забрали вашого сина, — прошептав.

Зака впав непритомний в розпуці. Тарзан визначив кількох тубільців, щоб були з ним, а тоді побіг до синової халупи.

Всередині шатра Тарзан здивувався. Та сама жовта піна сплямила уста жертви, яка була на мертвих мавпах... І тут також смерть внаслідок піни!